Leto XXIV., št. 247 Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt Ljubljana, petek 27. oktobra 1944 Preis — Cena 1.— L

Uprav ništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-čekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 25 lir.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Strassenkämpfe in Hertogenbosch

Deutsche Bodengewinne bei Bruyeres — Im ostpreussischen Grenzgebiet sowjetische Durchbruchsversuche vereitelt — Schwere Kämpfe in den Gebirgstälern des Balkans und im Kampfraum Debrecen — U-Boote versenkten 6 Transportschiffe

Aus dem Führerhauptquartier, 26. Okt. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In Westholland verwehrten unsere Stützpunkte beiderseits und östlich der Westerschelde dem Feind weiterhin den erstrebten Zugang zum Hafen von Antwerpen. Starke kanadische Angriffe gegen die Landverbindung zur Insel Süd-Beveland blieben nach geringfügigem Einbruch in unserem Abwehrfeuer liegen. Gegen eine örtliche Landung im Südteil der Insel sind Gegenmassnahmen im Gange.

Konzentrische Angriffe von Süden und Osten gegen den Raum Tilburg-Hertogenbosch wurden unter Abschuss zahlreicher feindlicher Panzer zum Stehen gebracht. In Hertogenbosch sind erbittere Strassenkämpfe entbrannt.

Unsere Angriffe im Kampfraum von Bruyères gewannen gegen heftigen feindlichen Widerstand mehrere Kilometer nach Westen Boden. Der wichtige Col du Menil südlich Cornimot ist nach schweren Kämpfen wiederholt in unserer Hand.

Die Besatzung von St. Nazaire hob eine feindliche Beobachtungsstelle aus.

London lag wieder unter dem Feuer unserer V 1.

Die Kampftätigkeit in Mittelitalien beschränkte sich gestern auf einzelne feindliche Angriffe westlich und südwestlich Imola, die zum Teil unter hohen Verlusten für den Gegner scheiterten.

In den Gebirgstälern des mittleren Balkan haben sich schwere Kämpfe entwickelt. Bulgarische Vorstösse im Raum östlich und nordöstlich Skoplje wurden ebenso abgewiesen wie heftige Angriffe der Bolschewisten bei Krajewo und im westlichen Morawa-Tal.

In Südungarn führten deutsche und ungarische Truppen erfolgreiche Vorstösse und wiesen Übersetzversuche des Feindes über die untere Theiss ab.

Im Kampfraum Debrecen dauern die harten Kämpfe an.

Unsere Grenadiere wehrten erneute starke Angriffe der Bolschewisten in den Ostbeskiden unter Abschuss von 12 sowjetischen Panzern ab. In einer Einbruchsstelle wird noch gekämpft.

In und bei Augustow stehen unsere Truppen in heftigen Kämpfen.

Eigene Panzerverbände vereitelten durch Gegenangriffe in der Schlacht im ostpreussischen Grenzgebiet erneute Durchbruchsversuche frischer sowjetischer Kräfte südöstlich Gumbinnen. In den Kämpfen der letzten vier Tage verloren die Bolschewiten hier 295 Panzer und 102 Geschütze aller Art. Volkssturmbataillone kämpften tapfer Seite an Seite mit unseren Divisionen zum Schutz ihrer Heimat. In anderen Abschnitten dieses Kampfraumes wurden in schwerem Ringen starke feindliche Angriffe abgewehrt oder zum Stehen gebracht. Nach erbitterten, den ganzen Tag anhaltenden Häuserkämpfen konnten die Bolschewisten gegen Abend in Ebenrode eindringen.

In Kurland scheiterten einzelne örtliche Angriffe der Sowjets.

Auf der Halbinsel Sworbe wurden bei der Abwehr feindlicher Angriffe 11 Panzer der Bolschewisten abgeschossen.

Eigene Unterseeboote versenkten im Finnischen Meerbusen sechs mit Munition und anderem Nachschubmaterial voll beladene Transportfahrzeuge und vier zu ihrer Sicherung eingesetzte Bewacher der Bolschewisten.

In norwegischen Gewässern wurden durch Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine zwei feindliche Unterseeboote vernichtet.

Anglo-amerikanische Terrorflieger warfen bei dichter Wolkendecke Bomben auf Hamburg, Essen, Münster, Hamm und griffen weitere Orte im Rheinland-Westfalen, sowie Südostdeutschland an. 12 Flugzeuge, darunter 11 viermotorige Bomber, wurden abgeschossen.

Položaj na evropskih bojiščih

Berlin, 26. okt. Kakor ugotavlja vojaški dopisnik agencije DNB Martin Hallensleben v svojem današnjem poročilu, se je položaj na evropskih bojiščih kljub srditim bojem na vzhodnopruskem obmejnem ozemlju ter na Nizozemskem začasno omilil. Med drugim pravi:

Glede na obseg in silovitost so boji na vzhodnem bojišču še vedno bolj omembe vredni kot boji na zapadu. Predvsem bitka v vzhodni Prusiji, ki narašča na silovitosti, kaže, da hočeta obe stranki doseči odločitev. Iz dosedanjega poteka bojev je sedaj jasno razvidna operativna volja nemškega vodstva. Nemško vodstvo noče samo zavarovati nemško ozemlje pred izredno jakimi napadi boljševikov, ki hočejo čim prej zavzeti vso vzhodnoprusko obalo, da bi dobili s tem nove napadalne baze — ti boji so na vsak način v zvezi s sovjetskim sunkom proti severnonorveškemu ozemlju — marveč hoče očividno več. Iz moči nemških oddelkov, ki doslej še nikjer niso posegli vmes, med njimi predvsem motoriziranih divizij, je sklepati, da so se na nemški strani pripravili na dolgo bitko, v kateri se bodo Nemci lahko opirali na globoko segajoče obrambne naprave, s ciljem, da bi nato sami prešli v ofenzivo. Dosedanji nemški protinapadi na področju med Gumbinnenom in Goldapom ne spadajo v ta okvir. To niso nedvomno nič drugega kot samo taktične očiščevalne akcije, katerih uspehi pa prav lahko pomagajo nemški operativni akciji. Na vsak način je doseglo nemško vodstvo na tem bojišču razbremenitev. Sovjetske napadalne osti, ki so jih nemški napadalni oddelki odrezali od zaledja bodo morale izrabljati svojo silo v obrambi mesto v napadu. Boljševiki pa zbirajo za napad na vzhodno Prusijo tako ogromne moči, da so sedanji izidi bojev verjetno le začasnega značaja. Nemške vojaške oblasti pa nikakor niso v skrbeh, kar se tiče človeške in materialne moči v zvezi z mnogostranimi možnostmi modernega vojevanja. Nemško vojno vodstvo je mnenja, da bo bitka za vzhodno Prusijo še bogata na dramatičnih viških, s svojim končnim izidom pa bo bistveno doprinesla k izpremembi položaja na vsem vzhodnem bojišču.

Medtem se je pričela tudi pričakovana sovjetska ofenziva na področju Rozana, ki jo je treba smatrati za pričetek velenapada proti jugozapadnemu boku Vzhodne Prusije, čeprav se pomika prvi napadalni val v smeri proti zapadu. Glavne sovjetske sile so zbrane na področjih severno od Varšave pa vse tja do Lomže. Dejstvo, da so se Nemci že takoj od začetka postavili v bran z močnimi oklopniškimi silami, kaže, kakšen pomen pripisuje nemško vodstvo tej ofenzivi ter istočasno tudi, da so Nemci svoje defenzivne ukrepe učinkovito aktivirali. V kratkem je računati, da se bo sovjetska ofenziva razširila tudi na sosednje odseke. Na vsak način pa je gotovo, da prva dva napadalna dneva na vzhodnem bojišču nista prinesla posebnih dogodkov.

Tudi na madžarskem področju se je položaj opazno razbremenil. Bojišče poteka tam sedaj vzdolž Donave do Baje, od koder se okrene nato proti severovzhodu do področja pri Szolnoku ter doseže končno v polkrogu severno od Debreczena Crosskarol. Na področju Tokaya je bila zaključena oklopniška bitka pri Debreczenu, ki se je končala z uničenjem 30. sovjetske konjeniške divizije in 3. sovjetske oklopniške brigade. S tem je bila že drugič odbita ost sovjetskim oddelkom, ki so nameravali prodreti v smeri proti severu proti prelazu Dukli. V dosedanjih hudih bojih so izgubili boljševiki toliko oklopnikov, da bi lahko z njimi sestavili 5 oklopniških zborov. Takšnih izgub pa tudi sovjetsko vodstvo ne more in ne sme dopustiti. To dokazuje visoko kvalificirano bojno silo nemških in madžarskih oddelkov ter istočasno premoč vojnega vodstva.

Premoč vodstva pa dokazuje predvsem razvoj položaja na italijanskem bojišču. Kar je tu dosegel nemški feldmaršal Kesselring v nekaj mesecih, je vojaški uspeh prvega razreda. S svojimi številčno mnogo slabotnejšimi četami je ne le vezal velike sile Angloameričanov, marveč je prizadejal sovražniku tudi izredno visoke izgube. Svojemu nasprotniku Alexandru v sedaj že tritedenski bitki še vedno brani izhod iz Apeninov v Padsko nižino. S tem je v odločilni meri pridobil čas, ki ga mora nemško vodstvo na vseh bojiščih doseči in ki ga je tudi doseglo.

Spričo Kasselringove spretnosti ter vzgledne vztrajnosti njegovih oddelkov je prišlo nasprotno od tega, kar so Angloameričani strateško nameravali doseči, da namreč Nemci niso odmaknili svojih sil z zapada, marveč Britanci in Severnoameričani so oni, ki neprestano krvavijo ter s tem zmanjšujejo oskrbo za invazijo. Angloameričani pospešujejo borbe na belgijsko-nizozemskem obalnem področju, da bi dosegli dostop v anverško luko. Tudi ti boji so odvisni od poteka zavlačevalnih operacij v Italiji.

Renault umrl

Amsterdam, 26. okt. Iz Pariza javljajo, da je umrl zaradi srčne kapi v neki pariški bolnišnici znani francoski avtomobilski tovarnar Louis Renault, ki so ga tja prepeljali iz zapora v Brestu.

Ženeva, 26. okt. V nekih krogih trdijo, da Louis Renault ni umrl naravne smrti. Njega in mnoge drugih Francozov so obdolžili »sodelovanja s sovražnikiˮ. Baje je zakrivilo njegovo smrt policijsko zasliševanje, pri katerem so mu hoteli izsiliti razna priznanja.

Poulični boji v Hertogenboschu

Nemško napredovanje pri Bruyeresu — Sovjetski prebijalni poizkusi na vzhodno-pruskem obmejnem ozemlju preprečeni — Težki boji v balkanskih dolinah in na bojišču pri Debrecinu — Podmornice potopile 6 prevoznih ladij

Führerjev glavni stan, 26. okt. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

V zapadni Nizozemski so naša oporišča na obeh straneh in vzhodno od Westerschelde sovražniku nadalje preprečila nameravani dohod v luko Anvers. Močni kanadski napadi proti zemeljski ožini ob otoku Zuid Beveland so se po majhnem vdoru zrušili v našem obrambnem ognju. Proti nekemu krajevnemu izkrcanju na južnem delu otoka so v teku protiukrepi.

Osredotočene napade z juga in vzhoda proti področju Tilburg-Hertogenbosch smo ustavili in uničili številne sovražnikove oklopnike. V Hertogenboschu so se razpiamteli ogorčeni poulični boji.

Z lastnimi napadi na bojnem področju pri Bruyeresu smo kljub silnemu sovražnikovemu odporu napredovali več kilometrov proti zapadu. Važni Col du Menil južno od Cornimonta je po težkih bojih zopet v naši posesti.

Posadka St. Nazaira je odstranila neko sovražnikovo predmostje.

London smo zopet obstreljevali z ognjem »V 1«.

Bojno delovanje v srednji Italiji se je omejevalo včeraj na posamezne sovražnikove napade zapadno in južnozapadno od Imole, ki so se izjalovili delomà z velikimi izgubami nasprotnika.

V gorskih dolinah srednjega Balkana so se razvili težki boji. Bolgarske sunke na področju vzhodno in severnovzhodno od Skoplja smo prav tako odbili kakor tudi silne boljševiške napade pri Kraljevu in v dolini zapadne Morave.

V južni Madžarski so nemške in madžarske čete uspešno napadle in odbile sovražnikove poizkuse prekoračenja spodnje Tise.

Na bojišču pri Debrecinu se nadaljujejo trdi boji.

Naši grenadirji so odbili ponovno močne boljševiške napade na vzhodnih Beskidih in uničili 12 sovjetskih oklopnikov. V nekem vdoru se še borimo.

V Augustovu in okolici so naše čete v silnih bojih.

V bitki na vzhodnopruskem obmejnem ozemlju so lastni oklopniški oddelki s protinapadi južnovzhodno od Gumbinnena preprečili ponovne poizkuse proboja svežih sovjetskih sil. V bojih poslednjih 4 dni so izgubili boljševiki tukaj 295 oklopnikov in 102 topova vseh vrst. Bataljoni ljudske vojske so se borili hrabro rame ob rami z našimi divizijami za varstvo svoje domovine. V drugih odsekih tega bojišča smo v težkih bojih odbili ali ustavili močne sovražnikove napade. Po ogorčenih ves dan trajajočih poulič nih bojih so vdrli boljševiki proti večeru v Ebenrode (Stalupönen).

V Kurlandiji so se izjalovili posamezni krajevni sovjetski napadi.

Na polotoku Sorvemaa smo med obrambo sovražnikovih napadov uničili 11 boljševiških oklopnikov.

Lastne podmornice so potopile v Finskem zalivu 6 s strelivom in drugo oskrbo polno natovorjenih prevoznih ladij ter 4 boljševiške stražne čolne, ki so varovali spremljavo.

Na norveškem vodovju so potopile zaščitne ladje vojne mornarice 2 sovražnikovi podmornici.

Angloameriški teroristični letalci so vrgli ob oblačnem vremenu bombe na Hamburg, Essen, Münster in Hamm ter napadli nadaljnje kraje v Porenju in Westfaliji ter južnovzhodno Nemčijo. Sestrelili smo 12 letal, med njimi 11 štirimotornih bombnikov.

Boj za padsko nižino

Berlin, 25. okt. Kljub večmesečnemu boju za Padsko nižino doslej ni mogoče niti na jadranskem obalnem odseku govoriti o kakem večjem operativnem uspehu Angloameričanov. Sunek Britancev vzdolž Emilijske ceste, s katerim so se polastili mesta Cesene, je povzročil odmik na kratkem nemškem odseku med Ceseno in jadransko obalo. Ne da bi se nasprotniku posrečilo močneje motiti ta krajevni pokret, so Nemci zasedli nove postojanke na levem bregu Savija.

V najtežjih terenskih okoliščinah je uspelo nemškim četam, da so odpeljale s svojih starih postojank ves vojaški material od lahkih strojnic pa do težkih topov. Reke in potoki, ki so prestopili bregove, so često zelo ovirali pokrete. V ilovnatih, blatnih in močvirnatih tleh so se neštetokrat udirali konji in vozovi. Mostovi, katerim so, kolikor jih niso že porušili lovski bombniki, narasle vode močno zmanjšale njih nosilnost, so še povečali nevarnosti pokretov, ki so se vršili večinoma ponoči. Kljub temu jih je uspelo srečno zaključiti.

Britanske čete, ki so s podporo poljskih oddelkov sledile nemškim četam, so prodrle ob Jadranski cesti do severno od Cervije. Ob izlivu Savija so naletele na žilav nemški odpor. Britanci so poskušali še v ponedeljek, da bi iz Cesene močneje sunili proti severozapadu vzdolž Emilijske ceste. Nameravali so zavzeti kakih 10 km oddaljeni kraj Forlimpopoli ter nato mesto Forlì, kjer se steka v Emilijsko cesto južnejša cesta, ki pelje iz Florence preko apeninskih prelazov proti severovzhodu. Poizkus se jim ni posrečil. Več sovražnih napadov se je izjalovilo in tako ni prišlo niti do zaželjenega združenja severno in severnozapadno od Cesene ležečih predmostij preko Savija. Trenutno poteka bojna črta vzdolž Savija vse do njegovega izliva v morje.

Milan, 26. okt. Upanje poljskih divizij na italijanskem bojišču, da jih bodo spričo visokih izgub za nekaj časa umaknili z neposrednega bojnega področja, je šlo po vesti Stefanija po vodi. Peta poljska divizija »Kresovaˮ se je znova pojavila na jadranskem odseku. Po angleških vesteh vla da med poljskimi četami velika pobitost. Poljaki očitajo vrhovnemu poveljniku 8. britanske armade, da jih uporablja ne glede na težke izgube prav na onih odsekih, kjer so najboljši nemški oddelki. Stefani poudarja, da so Angleži že večkrat priznali, da so imele poljske čete doslej na italijanskem bojišču najtežje izgube.

Četniki se bore proti boljševizmu

Budimpešta, 25. okt. **Po vesti srbskega in hrvatskega tiska se je obrnilo četniško vodstvo uradno na srbsko in hrvatsko vlado ter sporočilo, da bo dalo v primeru premestitve vojaških akcij na ozemlje obeh teh dveh držav spričo spoznanja boljševiške nevarnosti vso svojo silo na razpolago za boj proti sovjetskim tolpam. Kakor znano, razpolagajo četniki z zelo dobrim orožjem, ki so ga deloma odvzeli teroristom, deloma pa dobili od Nemcev. Vojaško so četniki zelo dobro oboroženi in ne bodo njihove akcije le politično, temveč tudi vojaško zanimive.**

•

Gornja vest iz Budimpešte ne znači nikakega presenečenja za nikogar, kdor je zasledoval razvoj dogodkov in mišljenja med srbskim narodom. Oborožene četniške oddelke v Srbiji so se začeli pojavljati že proti koncu leta 1941. Priklicala jih je v življenje enaka potreba, iz katere so leto kasneje v Ljubljanski pokrajini začele nastajati Vaške straže: obramba podeželskih krajev in njihovega prebivalstva pred komunističnim uničevanjem in terorizmom. Borbo proti komunizmu so četniki neizprosno vodili vedno in povsod, kjer so naleteli na njegove eksponente. S svojo odločnostjo in požrtvovalnostjo so mnogi pripomogli, da so bila oborožena komunistična krdela naposled popolnoma iztisnjena iz Srbije in da je bilo srbsko ljudstvo rešeno rdečega strahovanja.

V tej svoji narodni, borbi, ki je bila polna žrtev, a tudi polna uspehov, so do dna spoznali nevarnost in nesrečo, ki ju predstavlja komunizem tudi za srbski narod. Zato je razumljivo in povsem naravno, da so sedaj odločeni se z vso silo upreti tudi boljševiškim okupatorjem, saj prihajajo ti kot nosilci prav istega komunizma ter ga vnovič hočejo vsiliti srbskemu ljudstvu, čeprav ga v celoti tako odločno odklanja. V svoji borbi bodo kakor doslej tudi v bodoče podprti po simpatijah ne le srbskega prebivalstva, temveč tudi vseh drugih evropskih narodov, ki se v tem veli kem času z naporom vseh svojih moči borijo za svoj obstoj proti boljševiškemu imperializmu in njegovim plutokratskim zaveznikom.

Anglija pod ognjem „V 1“

Stockholm, 26. okt. Iz Londona javljajo, da so leteli tudi v noči na četrtek »V 1« izstrelki čez Rokavski preliv. Tudi v Londonu je bil alarm.

Nove skrbi ameriške vlade

Stockholm, 25. okt. Razkol med ameriškimi vojaki, ki se vračajo z bojišča, in ameriškim civilnim prebivalstvom je, kakor poroča »Aftonbladetˮ, tako velik, da povzroča ameriški vladi resne skrbi. Ameriško vojno ministrstvo je bilo prisiljeno, da odredi posebej za to določenim častnikom, naj predavajo vojakom o sodelovanju ameriške domovine v vojni. Ameriški vojaki pa so obratno mnenja, da civilisti, zlasti delavci, ne razumejo, da so Zedinjene države v vojni. Ameriški vojaki, ki se vračajo domov, so ogorčeni spričo luksusa, v katerem živi po njihovem mnenju domovina. Ranjeni ameriški vojaki so baje zahtevali, naj jih pošljejo zopet na bojišče, ker se v domovini ne počutijo več, kakor da bi bili doma. Članki ameriških listov označujejo položaj za resen.

Dokument jasnega pogleda v bodočnost

»Ni tedaj nikako naključje, da je mož, ki je od vsega začetka imel tako jasne poglede na razplet dogodkov v svetu in pri nas, stopil na čelo naroda, katerega sin je, naroda, ki doživlja najusodnejše trenutke svoje zgodovine.«

Te značilne in vseskozi utemeljene besede stoje napisane v uvodu knjižice »Boljševizem — orodje mednarodnega židovstva«, v kateri je ponatisnjeno predavanje, ki ga je imel pred jugoslovanskimi častniki in vojaškimi uslužbenci sedanji šef naše pokrajinske uprave, g. prezident general Leon Rupnik, dne 26. januarja 1928. v Kragujevcu. Z njimi sta najlepše poudarjeni dve spoznanji, do katerih pride čitalec. Prvo spoznanje, ki je posledica vseskozi sistematičnega in z največjo znanstveno in življenjsko razgledanostjo sestavljenega predavanja, kakršnega smo imeli le redko priliko slišati ali čitati o problemu, katerega se je v svoji dalekovidnosti že takrat dotaknil g. prezident, je v ugotovitvi, s kakšno lahkotnostjo in brezbrižnostjo smo vsa dolga leta dopuščali sistematično pripravljanje dogodkov, ki so nato v sedanji vojni tako tragično posegli v naše narodno življenje. Drugo spoznanje, ki izvira iz predavanja g. prezidenta, pa je ugotovitev srečne usode, ki nam je v teh najtežjih časih dala moža, ki je v globokem poznavanju nevarnosti, ki preti tudi našemu narodu, gotovo najbolj poklican, da ga vodi in usmerja po poti, ki pomenja zmago in življenje.

Pozno smo spoznali govor g. prezidenta, ki ga je govoril že pred več kot šestimi leti. Skoro prepozno. Zdi se nam, da bi šla življenjska pot našega naroda v drugačno smer, če bi vsi, prav vsi imeli priložnost, slišati ali čitati njegova izvajanja že takrat, ko je bilo to dano samo nekaterim častnikom in uradnikom v Kragujevcu. Vendar to spoznanje v ničemer ne zmanjšuje velike vrednosti, ki jo ima knjižica z govorom g. prezidenta tudi danes. V zgoščeni, a naravnost idealno porazdeljeni vsebini, ki kaže temeljito poznavanje obravnavanih vprašanj, pa tudi vso spretnost analiziranja in zaključevanja, nam razkriva g. prezident nastanek, vsebino in cilje najpogubonosnejše ideologije, ki jo je rodil oblastiželjni »večni Židˮ.

Popolnoma upravičeno ugotavlja g. prezident v svojem uvodu, da se predavanje ne nanaša le na Jugoslavijo, marveč obravnava tudi vprašanja, ki posegajo v življenje in obstanek vseh narodov in držav tega sveta. Posledice delovanja dveh na videz različnih in nasprotujočih si silnic, t. j. liberalizma in marksizma, ki ju smatra za najpogubnejša osnovna činitelja boljševiške poplave, dejansko niso osredotočene samo na našo domovino, marveč zajemajo danes ves svet. V krčih revolucij in bratomorilnega klanja se vijejo širom sveta nešteti narodi, ki niso pravočasno spoznali preteče nevarnosti.

Na prvem mestu se dotika g. prezident boljševizma kot vsemarksistične akcije. Marksizem pomenja razkosanje narodne skupnosti in s tem oslabitev vseh narodnih sil, boj proti vsakršni kulturi, proti ideji svobode, vojno proti tradiciji in časti, napad na temelje narodne skupnosti in zato tudi napad na življenje in obstanek narodov. On je osrednje gibalo boljševizma, pod katerim je treba razumeti vsa tista duhovna stremljenja in politična dejanja, ki imajo za cilj odtrgati človeka od njegovih prirodnih vezi: družine, vere, družbe, domovine. Z vzpostavitvijo boljševiške oblasti v nekdanji Rusiji je marksistična agitacija dosegla silen razmah; vendar ne pomenja več kake socialistične smeri ali ekonomske teorije in tudi ne zgodovinske filozofije, marveč postaja izrazito politično imperialistično gibanje, ki hoče zavojevati ves svet.

Liberalizem s svojim napačnim pojmovanjem načela svobode je eden glavnih krivcev, da se je mogel marksistični boljševizem tako obsežno uveljavljati. Posebno v tako zvanem gospodarskem liberalizmu, ki je načelo svobode izkrivil v svobodno, neodgovorno izkoriščanje, je moči zazreti enega glavnih činiteljev, ki je pripravljal ugodna tla boljševizmu. Liberalizem je namreč ustvaril spočetka sicer nezavedni in neorganizirani proletariat, ki ga je pa marksizem s sistematičnim zapeljevanjem in hujskanjem orgsniziral za razredno borbo.

Meščanstvo ni nikoli pravilno doumelo, za kaj se marksizem bori. Če ga je sicer zaznalo, ga je smatralo kot nekako ekstremno socialistično stranko, ki vprav zaradi svoje ekstremnosti ne more predstavljati resne nevarnosti. Z eno besedo — kakor je general Rupnik ugotovil v svojem predavanju — o marksizmu ni nihče vodil resnega računa.

Dejansko pa je marksizem oz. boljševizem borba za oblast, do katere se hočejo komunisti na vsak način dokopati. Da pridejo do tega cilja, »podpirajo povsod in vedno vsako revolucionarno gibanje proti obstoječemu družabnemu in političnemu

Nadaljevanje na 2. strani.

VELIKO ZBOROVANJE
na Kongresnem trgu v nedeljo dne 29. oktobra 1944 ob 8·30
Govori prezident RUPNIK

Pomorska bitka pri Filipinih

Odločilna bitka vzhodnoazijske vojne — V boju s 3 ameriškimi brodovji

Stockholm, 26. okt. Z več kot 48urno zakasnitvijo so prispele iz glavnega stana ameriškega mornariškega poveljništva na Pacifiku v Pearl Harbourju prva poročila o veliki pomorski bitki pri Filipinih, ki jo soglasno označujejo kot največjo pomorsko bitko v tem letu, da celo v vsej vzhodnoazijski vojni. Omembe vredno je, da nimajo ameriška poročila nobenih točnih podatkov o ameriških izgubah ladij, razen ene male izjeme, ko namreč priznavajo, da je bila 10.000tonska nosilka letal »Princenton« v ponedeljek popoldne tako težko poškodovana, da so eksplodirala skladišča streliva in da se je ladja potopila. Prva faza velike pomorske bitke je potekla po poročilu ameriškega poveljništva v Pearlu Harbourju približno takole:

V ponedeljek zjutraj so naletele ameriške letalske sile na japonsko brodovje 3 do 4 bojnih ladij, 10 križark in 13 rušilcev in sicer južno od Minadora v filipinskem vodovju. Oddelek se je pomikal v vzhodni smeri Sibyum skozi morje. Kasneje so opazili južnozapadno od otokov Negros v Sulu morju japonsko brodovje 2 bojnih ladij, 1 križarke in 4 rušilcev. Tretje japonsko brodovje so opazili južno-vzhodno od Formoze. Ta oddelek je prišel z japonskega domačega vodovja.

Z ameriške strani doslej niso sporočili nobenih podatkov o moči ameriških oddelkov, ki so se zapletli v te boje, vendar je razvidno iz vsega, kar poročajo iz Pearl Harbourja, da se nadaljuje boj z nezmanjšano silovitostjo in da še ni bila dosežena odločitev, bržkone zato, ker so bili doslej v glavnem le boji med napadajočimi letalskimi oddelki in pomorskimi edinicami, ni pa še prišlo do prave pomorske bitke med brodovji.

V vsej Ameriki z največjo napetostjo pričakujejo natančnejših poročil, ker so mornariški sodelavci ameriških listov izjavili, da bo lahko sedanja velika pomorska bitka odločilna za nadaljnji razvoj vse vojne v vzhodni Aziji.

Nadaljnji japonski uspehi pri Filipinih

Tokio, 26. okt. Japonski glavni stan je objavil v četrtek poročilo o pomorski bitki vzhodno od Filipinov, ki pravi, da se je Japoncem v nadaljnjem poteku bojev posrečilo potopiti zopet 2 nosilki letal in 1 križarko. Razen tega so poškodovali 4 nadaljnje nosilke letal.

Tokio, 26. okt. Kakor javljajo z nekega japonskega oporišča na Filipinih so zadale japonske letalske sile sovražnikovim oddelkom v zalivu Leyte nadaljnje težke izgube. V skupini sovražnikovih prevoznih ladij so potopili japonski letalci eno prevozno ladjo, medtem ko so 10 nadaljnjih težko poškodovali in zažgali. Razen tega so zadeli in težko poškodovali 2 križarki ali morda bojni ladji. Japonski letalci so nadalje napadli zbirališče izkrcevalnih ladij v zalivu Leyte 10 ladij so potopili, 2 nadaljnji pa težko poškodovali in zažgali. Japonske letalske sile nadaljujejo napade in so očistile zaliv Leyte še preostalih sovražnikovih ladij.

Tokio, 26. okt. Vsi japonski listi poudarjajo, da je imela japonska mornarica v bitki pri Filipinih levji delež pri uspehih dosedanjih bojev. Japonske podmornice so potopile 4 polno natovorjene prevozne ladje, ki so hotele ojačiti izkrcane ameriške čete na Leyti.

Stockholm, 26. okt. Radio Shenectady je v neki vesti pravkar priznal, da so izgubili Američani v bitki na jugozapadnem Pacifiku lahko ameriško križarko »Princeton«.

Madrid, 26. okt. Severnoameriška admiraliteta je priznala izgubo 3 nadaljnjih podmornic pacifiške mornarice. Podmornice so imele vsaka po 65 mož posadke.

Preizkušnja sil na Pacifiku

Stockholm, 25. okt. Kakor javljajo iz New Yorka, pričakujejo Američani z največjo napetostjo izid velikih pomorskih in letalskih bitk pri Filipinih. Ko so prispele prve tozadevne vesti, so prekinile vse radijske postaje svoje programe in poročale o bitki pri Filipinih. Splošno označujejo ta spopad z japonskimi edinicami kot »preizkušnjo sil na Pacifiku«.

Japonsko prodiranje proti Kvejlingu

Šanghaj, 26. okt. Japonske čete so na svojem pohodu po provinci Kvansi prodrle že daleč v smeri proti Kvejlingu. Pod njihovim pritiskom so se čungkinške čete umaknile z važnega oporišča Linshuanga, ki je samo še 30 km severno od Kvejlinga. Kvejling je najvažnejše letalsko oporišče, ki je še preostalo Američanom na Kitajskem.

Kronski svet na Japonskem

Tokio, 25. okt. V sredo dopoldne je bila ob prisotnosti cesarja v cesarski palači seja vrhovnega japonskega vojnega sveta in japonske vlade pod predsedstvom min. predsednika Koisa, na kateri so sprejeli važne zakone. Istočasno je bila v japonskem ministrskem predsedništvu konferenca raznih vladnih posvetovalnih organov.

Angleži zopet v zamudi

Stockholm, 26. okt. »Amerika si hoče zagotoviti bodoče francosko tržišče«, pravi neko nevtralno poročilo, ki se bavi z množičnim pojavom ameriških poslovnih ljudi v Francijo. Že takoj po prihodu ameriških čet v Pariz so dosegli odločilni krogi ameriškega velekapitala in ameriških visokih financ pri Eisenhoweru, da so dobili njihovi zastopniki na razpolago letala, s katerimi so se pripeljali v Pariz. Tamkaj so se pojavili v častniških uniformah ali oblekah Rdečega križa ter takoj pričeli poslovati.

Londonski »Daily Mail« je pred nekaj tedni zelo ostro napadel tako ameriško udejstvovanje ter obdolžil Eisenhowrov glavni stan, da daje ameriškim poslovnim ljudem, kar se tiče dovoljenj za potovanje v Francijo, prednost ne le pred britanskimi trgovci, temveč celo pred visokimi britanskimi uradniki, ki jim vedno znova izjavlja, »da ni na razpolago nikakih letal«, ali da trenutno še ne morejo dobiti potnih dovoljenj«. V Eisenhowrovem glavnem stanu seveda zanikajo, da bi dali kdaj zastopnikom velikih ameriških trustov in koncernov potna dovoljenja. To formalno odgovarja resnici, ker so dotičniki prispeli v Francijo kot častniki ali pooblaščenci Rdečega križa »spričo nujnih potreb vojske«. Sedaj ko sta Anglija in Amerika priznali de Gaullovo vlado, bo formalno poslednja izdajala dovoljenja za prihod v Francijo. Zato jih bodo dobili tudi zastopniki londonske City. Toda Američani so dobro pohiteli ter so si že pred prihodom Angležev zagotovili važne postojanke v bodočem francoskem gospodarstvu.

Rooseveltova brca de Gaulleu

Stockholm, 26. okt. Kot javlja Reuter iz Washingtona, je izjavil predsednik Roosevelt na sestanku z novinarji, da Francije ne bodo pritegnili k povojnim razgovorom o »svetovni varnosti«.

Rooseveltova izjava prav nič ne preseneča, ker le znova potrjuje zlagano in cinično ravnanje Anglije in Zedinjenih držav z vsemi, ki so mislili, da lahko od teh osrečevalcev sveta v Washingtonu in Londonu kaj pričakujejo. Beda in lakota, gospodarsko izkoriščanje in izročanje boljševizmu, to je plačilo, ki ga dobivajo vsi trabantje Roosevelta in Churchilla. Željo, da bi po vojni zopet smela govoriti v mednarodnih vprašanjih, pa je Roosevelt de Gaullovi Franciji gladko odbil in s tem brutalno preklical vse obljube »velike demokracije« francoskemu »zavezniku«.

Boljševiško hujskanje proti Francu

Ženeva, 25. okt. Boljševiki in španske begunske organizacije vedno bolj ojačujejo gonjo proti Francovi Španiji. Lyonsko glasilo boljševiškega francoskega uporniškega gibanja »Le Patriot« zahteva pod naslovom »Ne pozabimo Franca!« popolnoma odkrito vojno proti Španiji. List pravi, da zavzetje Francije tako dolgo ne bo popolno, dokler bo onstran Pirenejev njena mlajša sestra, španska republika v verigah. Nato pravi, da se je v podporo španske revolucije osnoval v Parizu francoski narodni odbor. Toulouški radio je pod vplivom rdečih Špancev nedavno objavil, da je v Kataloniji in ostalih španskih pokrajinah popolna vstaja proti Francu. Tudi španski begunci v Londonu se živahno udeležujejo pri podpihovanju upora. Tako obstoja v Londonu že glavni stan španski boljševikov, ki je po stockholmskem »Aftonbladetu« objavil, da se je v vsej Španiji pričela razvijati organizirana gverilska vojna, ki naj odstrani Francovo vlado. Uporniško gibanje je pod gverilskim poveljstvom, ki je podrejeno vrhovnemu poveljstvu najvišjega narodnega odbora.

Najbolj značilno je, da tudi Britanci že podpirajo to rovarjenje. Tako pravi »Economist« o trenutnem položaju v Španiji, da je Francova vlada le prazno pročelje. Falangistom se ni nikdar posrečilo, da bi narod dejansko sprijaznili z vlado.

Po vesteh iz Madrida raste tudi v tamkajšnjih političnih krogih zaskrbljenost glede na žarišča nemirov v južni Franciji in nadaljnji razvoj dogodkov. Izjavljajo, da je imela Španija sedaj dovolj priložnosti spoznati razliko med urejenimi in negotovimi obmejnimi odnosi, ki vladajo po odhodu Nemcev. Dvomijo, da bi bil de Gaulle sposoben napraviti red, zlasti, ker so makijci boljše oboroženi kakor redne čete.

100.000 sovjetskih Špancev pripravljenih

Bern, 26. okt. »Neue Berner Zeitung« piše o boljševiških spletkah proti Francovi Španiji, da so postali španski komunisti, potem ko so zavezniki zasedli Francijo smrtni sovražniki generala Franca, zopet pomemben činitelj. Po zanesljivih poročilih je danes v Franciji in francoski severni Afriki nad 100.000 oboroženih španskih komunistov, ki so po večini izšli iz makijcev. Nadalje so prišli v Francijo tudi možje, ki so l. 1943 ustanovili v Mehiki špansko protivlado. Ob španski meji se zadržujejo tudi bivši vodje ljudske fronte, kar vse kaže na to, da se v Španiji nekaj pripravlja.

Dokument jasnega pogleda v bodočnost

Nadaljevanje s 1. strani.

redu«, kot pravi že njihov »učitelj« Marx, s pravim imenom Mardochai. Z najrazličnejšimi slepili varajo ljudi in iz njih ustvarjajo vojno testo svojih oblastiželjnih namer, za katerimi stoje in vodijo vse niti — židje. Oni so iznajditelji te strašne ideologije, nje glavni, dasi navadno skrbno skriti akterij, ki streme za tem, da se po tej poti dokopljejo do svojega velikega cilja: do nadvlade nad vsemi ostalimi rasami in narodi sveta.

V največji meri so doslej uspeli v nekdanji Rusiji. Sovjetsko-ruski poskus pa je tudi dokaz pravega obraza in praktične življenjske politike te ideologije. Pomenja resno svarilo vsem narodom, ki hočejo ohraniti svoja sveta izročila, svoje življenje. Njih rešitev je v spravi med nacionalizmom in pravim, pravičnim socializmom in to tako, da odgovarja ta rešitev stvarnim in svojskim lastnostim življenja vsakega naroda. Po tej poti moramo tudi mi; to je pot najvišjih vzorov duše naše rase: duhovne, t. j. notranje svobode, iz katere logično izvirajo čast, dolžnost, hrabrost, nacionalna svoboda.

To so glavne misli, ki jih je govoril g. prezident pred šestimi leti v Kragujevcu. Nemogoče je v tem kratkem prikazu iznesti vse bogastvo dograjenih zaključkov, ki jih je g. prezident postavil. Njegov govor je treba čitati in ponovno čitati. Obenem s knjižico »Beseda našega prezidenta«, ki je izšla pred kratkim in o kateri smo že spregovorili, predstavlja izbor najtehtnejših ugotovitev, ki morajo biti danes vodilo tudi vsakemu Slovencu.

Kriza v Belgiji narašča

Stockholm, 26. okt. Reuterjev posebni dopisnik javlja iz Bruslja, da se je politična kriza v zadnjih 24 urah ojačila ter da bo spor med Pierlotovo vlado in levičarskimi strankami odločil o usodi vlade. Centralni komite komunistične stranke posebno močno napada vlado ter je sklenil, da bo poslal ministrskemu predsedniku, ki se mudi trenutno v Londonu, neke vrste ultimatum.

Stockholm, 26. okt. Položaj v Belgiji se je po zadnjih angleških in nevtralnih poročilih od pričetka tedna znova poslabšal. Nevtralni opazovalci so mnenja, da so veliki nemiri neizbežni. Razni kraji, zlasti Bruselj, Liege, Charleroi in veliki rudniški okraji v Borinagei so skoraj popolnoma brez hrane. Celo dovoz moke se je ustavil. Ogorčenje prebivalstva postaja vedno večje, kar se pod nemško okupacijo niti od daleč ni moglo zgoditi. Vladi očitajo, da je nesposobna, da bi ohranila pod nemško okupacijo zgrajeni sistem racioniranja. Aprovizacija nikjer ne deluje v redu. Vsepovsod se razvija korupcija, vsakdo misli le nase. Nekateri ameriški »častniki« so zaslužili s stisko naroda že več milijonov belgijskih frankov.

Poročila pravijo dalje, da komunistični pokret dobro izkorišča to nesposobnost vlade. Po eni strani prireja protestna zborovanja, ki naj omogočijo zboljšanje življenjskega položaja, po drugi pa sabotira razdeljevanje živil z vsakovrstnimi stavkami in drugimi sredstvi. Na ta način spravlja množice v obup in v boljševiški tabor. Tako angleškoameriške okupacijske oblasti kakor tudi Pierlotova vlada, morajo brezupno gledati na tak razvoj dogodkov.

Bonomijeva Italija postaja židovska

Milan, 26. okt. Po vesteh lista »Regime Fascista« je izdala Bonomijeva vlada na zahtevo zavezniških okupacijskih oblastev dekret, s katerim priznava italijanskim državljanom židovskega plemena zopet vse pravice, ki jim jih je odvzel fašizem.

S tem je bila z enim udarcem odpravljena vsa fašistična rasna zakonodaja. Židom pa je bilo omogočeno, da uveljavijo svoj vpliv na političnih, na gospodarskih in socialnih področjih. Vesti iz zasedene Italije jasno kažejo, da so prišla sedaj že važna področja trgovine in financ v židovske roke. Židovski vpliv se kaže nadalje v komunističnem pokretu. Poročajo, da je igralo pri odpravi protižidovskih zakonov velik vpliv tudi prostozidarstvo.

Angleška pomoč sicilijskim separatistom

Milan, 26. okt. Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je igral pri sedaj odkritem separatističnem pokretu na Siciliji angleški vpliv veliko vlogo. Po zasedbi Sicilije so angleške okupacijske oblasti tajno, a načrtno podpirale separatistični pokret. Angleži so upali, da bodo na ta način s pomočjo siciljskega avtonomističnega pokreta dosegli odcepitev Sicilije ter se polastili važne strateške točke na Sredozemlju. Pri nedavnih delavskih demonstracijah v Palermu so nepričakovano odkrili ta separatistični pokret. Po intervenciji angleških oblasti so prvotno aretirane separatistične voditelje zopet izpustili na svobodo. Nastal je vtis, da so se sedaj komunisti polastili separatističnega pokreta in da skušajo na ta način kakor vsepovsod prodreti v široke sloje ljudstva.

Proti Angležem

Milan, 26. okt. Ameriška radijska postaja v Neaplju javlja, da v vodilnih komunističnih krogih zasedene Italije vedno bolj narašča protiangleško razpoloženje. Italijanski komunistični brezbožni odbor je v neki izjavi obdolžil Angleže, da so krivi vse bede in lakote, ki vladata v zasedeni Italiji. Londonska in washingtonska vlada sta baje prepovedali 10 sovjetskim tovornim parnikom, ki so hoteli pripeljati žito in živila v Italijo, vožnjo skozi Dardanele. Vodilni ameriški in angleški krogi so se bali, tako pravi vest, da bi si Kremelj pridobil simpatije med italijanskim narodom.

Proti fašističnim senatorjem

Milan, 26. okt. Rimski radio javlja, da je odbor višjega sodišča zaključil preiskavo proti raznim senatorjem ter sklenil, da jih 28 izključi iz senata, med njimi tudi grofa Volpi di Misurato, bivšega italijanskega finančnega ministra.

Kratke vesti z vsega sveta

Ženeva, 26. okt. Iz Pariza javlja angleška poročevalska služba, da so ustanovili tam, da se pospešijo obravnave veleizdajalcev, nadaljnjih 25 sodišč. Namestili so 60 novih sodnikov in drugih sodnih uradnikov.

Amsterdam, 26. okt. Državni tajnik Cordell Hull, ki je moral kot znano spričo vnetega vratu v bolnišnico, se bo sedaj dodobra odpočil. Njegovo stanje je zelo zadovoljivo, je izjavil njegov namestnik Stettinius.

Stockholm, 26. okt. Mnogo tujih letal je preletelo včeraj zvečer švedsko ozemlje. Letala so letela vzdolž obale v smeri proti Halmstadtu, kjer so se obrnila ter se vrnila v smeri proti severu in severozapadu. Švedsko označje so zapustila okrog Goeteborga. Švedsko protiletalsko topništvo jih je ponekod obstreljevalo.

Stockholm, 26. okt. »Svenska Dagbladet« javlja, da je prispelo do sedaj 8.500 beguncev iz Baltika na švedski vzhodni otok Gotland. Baltski begunci so nameščeni v raznih taboriščih ter jih bodo postopoma odpeljali dalje na Švedsko. Švedsko pomožno akcijo v korist baltskih beguncev na Gotlandu je »proučeval« tudi zastopnik UNRRE Angležinja dr. Goodman.

Lizbona, 25. okt. Kakor kratko javljajo, se je vršila včeraj popoldne otvoritvena seja narodne skupščine. Naval na tribune je bil zelo velik, vendar ni bil prisoten niti ministrski predsednik niti ostali ministri. Na dnevnem redu so bili zakonski predlogi za industrijalizacijo in elektrifikacijo dežele. Debata še traja. Zunanjepolitičnih govorov ni bilo.

Amsterdam, 25. okt. Kakor javlja agencija Reuter, je sporočil radio Rim, da je od celotnega števila italijanskih vojnih ujetnikov, ki ga cenijo približno na 1,180.000 mož, večina v britanskih in 110.000 mož še v ameriških rokah.

Zatemnitev od 17.30 do 6.10

Gospodarstvo

Bistvo UNRRE

Vsaka stvar, ki se je lotijo Američani, se v njihovih rokah spremeni v sredstvo ameriške interesne in kupčijske politike. To velja še posebej za mednarodne organizacije, ki imajo humanitarni značaj. To velja v enaki meri za UNRRO, zavezniško organizacijo za pomoč in za obnovo združenih narodov, ki ima svoje ime po začetnih črkah angleškega naziva (United Nations Relief and Rehabilitation Administration). Sporazum o ustanovitvi te zavezniške organizacije je 9. novembra 1943 podpisalo v Washingtonu 44 držav. V Montrealu je bila pravkar skoro neopaženo in z občutkom popolne zmede in nemoči zaključena druga konferenca UNRRE. Od 44 dežel, ki so ali podpisale sporazum o ustanovitvi UNRRE, je doslej le 30 dežel vplačalo svoje prispevke, ki se gibljejo na višini približno 1% narodnega dohodka posamezne dežele. Iz Južne Amerike ni doslej prispel v fond niti en dolar. Številne evropske vlade, zlasti begunske vlade pa vedno bolj odreka o sodelovanje, kar velja zlasti za emigrantsko poljsko in jugoslovansko vlado. Sovjetska zveza je po dolgem obotavljanju in pogajanjih dosegla znižanje prispevka.

»Deutsche Adria Zeitung«, ki poroča o bistvu UNRRE, pravi, da je ta zunanja slika nesoglasja odsev razočaranja glede dosedanjega dela UNRRE. Vse kar je doslej UNRRA storila je to, da je zgradila taborišča za 50 tisoč beguncev v Severni Afriki in Srbiji. Ničesar doslej ni storila za gladujočo Italijo, prav tako ni nič videti o velikih dobavah žita, zdravil, tekstilnega blaga in potrošnih predmetov vsake vrste, o katerih je govoril predsednik UNRRE Lehmann.

Celo »Manchester Guardian« mora priznati, da ta organizacija ni mnogo storila v primeru z velikimi prvotnimi ambicijami. List pripisuje neuspeh okolnosti, da UNRRA nima lastnih zalog živil in drugega blaga in da naleti povsod na odpor pri vojaških oblastvih. Resnični vzroki pa tiče drugje. V vseh soudeleženih deželah so spoznali, prikrito namero Zedinjenih držav, pretvoriti to organizacijo v trgovinsko-politični instrument, ki naj omogoča Ameriki zavojevati nova tržišča in preko katerega hoče Amerika kontrolirati gospodarstvo pomoči potrebnih dežel. Poleg tega se je kmalu izkazalo, da so izostale z veliko reklamo napovedane dobave, in sicer zaradi pomanjkanja zadostnih zalog in prevoznih sredstev.

Tudi švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« označuje to organizacijo kot instrument politike za dosego oblasti, kakor se je to pokazalo na konferenci v Montrealu. Vsi dolgovezni razgovori na konferenci so se gibali okrog vprašanja, kako naj posamezne dežele dobe pomoč iz skupnega lonca, ne da bi bilo treba odkriti lastni konec. Na drugi strani pa nestrpno čakajo ameriški dobavitelji, ki si hočejo za povojno dobo zasigurati prodajo odvečne proizvodnje, in ki smatrajo UNRRO za najsposobnejše sredstvo v ta namen. List še dostavlja, da bi se lahko tisoče otrok in mater prehranili z milijoni, ki jih troši ogromni birokratski aparat UNRRE. Ta organizacija prinaša blagoslov predvsem uradništvu centrale, ki potroši na mesec za plače nič manj kakor 220.000 dolarjev. UNRRA nudi tipično sliko organizacije za monopolizacijo svetovnega gospodarstva, ustanovljene pod humanitarnim plaščem. Neplodonosno delo UNRRE pa morajo drago plačati zavezniški narodi.

Gospodarske vesti

= **Spremembe delniških družb v Nemčiji začasno prepovedane.** Da se razbremeni upravno uradništvo in prištedijo delovne moči v justični upravi, je nemški državni justični minister prepovedal spremembo delniških družb ali komanditnih družb na delnice v družbe z omejeno zavezo. Justični minister navzlic temu lahko v sporazumu z gospodarski ministrom dopusti izjeme. Ukinjena je tudi določba, po kateri so doslej morale družbe z omejeno zavezo vsako leto v januarju predložiti registrskemu sodišču točne podatke o družbenikih. S tem bo odpadlo pošiljanje tisočev formularjev registrskim sodiščem.

= **Ameriški in angleški izvoz.** Prvikrat v vojni so v Zedinjenih državah uradno objavili nekaj številk o ameriškem izvozu na zasebni račun (torej brez izvoza po zakonu o zakupu in posojanju). Ta zasebni izvoz je lani dosegel 2 in četrt milijarde dolarjev, kar je znatno več kakor v zadnjih letih pred vojno, ko izvoz ni dosegel polni dve milijardi. Američani se hvalijo, da imajo za povojno dobo znatno prednost nasproti Veliki Britaniji, ki je izgubila mnoga tržišča. V tej zvezi so zanimivi tudi podatki, ki jih je iznesel angleški državni zakladni tajnik sir Anderson o angleškem izvozu. Iz teh podatkov se vidi, da je morala Anglija v interesu zavezniške vojne žrtvovati svoje izvozne interese in je izvoz po količini padel na 30% predvojnega obsega. Po selanji vojni bo morala Anglija znatno povečati svoj izvoz, če bo hotela ustvariti ravnotežje plačilne bilance. Angleški izvoz bo moral biti vsaj za 50% večji, kakor je bil pred vojno. Doseči bo moral petkratno vrednost sedanjega izvoza. Angleži sami dvomijo, če bo to Angliji uspelo, ker je mnoga tržišča izgubila v korist ameriškega izvoza. Zato se Anglija zelo trudi, da se ne bi še uničila uvozna sposobnost evropskih držav, ker bi bile s tem znatno zmanjšane angleške izvozne možnosti. Na drugi strani pa se kažejo že obrisi anglo-ameriške povojne borbe za izvozna tržišča.

= **Zedinjene države proti uvozu švicarskih ur.** Spričo težkoč, ki jih ima Švica v prometnem pogledu pri izvozu, je za Švico velikega pomena izvoz ur, ker je za ta izvoz potrebna majhna prevozna kapaciteta in se pošiljke lahko s tovornimi avtomobili pošljejo preko Francije do španskih luk. Od jeseni lanskega leta je izvoz švicarskih ur v Zedinjene države prav znaten. V Ameriki vlada veliko popraševanje tako za žepne, kakor tudi za zapestne ure. Zaradi uvoza švicarskih ur se je pritožila ameriška industrija ur, ki je trenotno zaposlena z izdelovanjem raznih aparatov za oboroževalno industrijo. Ameriške tvornice ur se boje, da bo z uvozom švicarskih ur občutno zmanjšana možnost proizvodnje po vojni. Vrhu tega si bo medtem švicarska ura zavojevala trg. Ameriška industrija ur se sklicuje na določbe proti dumpingu. Kot dumping označuje financiranje izvoza švicarskega izvoza ur. Zedinjene države plačajo švicarski uvoz v blokiranih dolarjih, ki jih preko švicarske Narodne banke odkupuje država, da na ta način omogoči izvoz. Tako so švicarska blokirana dobroimetja v Zedinjenih državah dosegle že protivrednost 7 milijard frankov, ki jih Švica ne more uporabiti za uvoz ameriškega blaga. Zato smatrajo Američani tak način izvozne subvencije kot dumping.

Obvestila »Prevoda«

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto dne 28. t. m. 10 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezkov »št. 2 in 3 okt« oktobrske živilske nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Mesarji morajo biti v petek dne 27. t. m. točno ob 15. uri na Mestni klavnici zaradi dodelitve mesa.

Prodaja jajc

Na dodatne živilske nakaznice z modro črto in z zeleno črko »L« dobijo delavci pri najtežjih delih na odrezek »NTD 19« **po 2 jajci,** na dodatno živilsko nakaznico z modro črto in z zeleno črko »L« pa na odrezek »TD 9« delavci pri težkih delih **po 1 jajce** od 28. do 31. t. m. v naslednjih mlekarnah:

Vodnik (Tržaška 26), Janežič (Poljanska 3), Šinkovec (Miklošičeva 7), Drolc (Staničeva 6), Vidmar (Ciglarjeva 12), Gruden (Celovška 101).

Mlekarne naj pridejo po jajca v petek 27. t. m. v Maistrovo 10.

Bolniška živilska nakazila

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevalih upravičeni dobivati posebne dodatke racioniranih živil, bo bolniški odsek mestnega preskrbovalnega urada delil bolniška nakazila za mesec november vsako dopoldne od 8 do 11.45 samo v pritličju Turjaške palače v Križankah, Gosposka ul. 15, po naslednjem razporedu:

Od 2. do 7. novembra bolnikom, ki imajo pravico tudi na meso, tako da pridejo na vrsto v četrtek 2. novembra bolniki z začetnicami A do E, v petek 3. novembra z začetnicami F do J, v soboto 4. novembra z začetnicama K in L, v ponedeljek 6. novembra z začetnicami M do P, v torek 7. novembra z začetnicami R do Š, v sredo 8. novembra pa bolniki z začetnicami T do Ž.

Od 9. do 17. novembra drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v četrtek 9. novembra bolniki z začetnicami A do Č, v petek 10. novembra z začetnicami D do G, v soboto 11. novembra z začetnicami H do J, v ponedeljek 13. novembra z začetnicama K in L, v torek 14. novembra z začetnicami M do O, v sredo 15. novembra z začetnicama P in R, v četrtek 16. novembra z začetnicami S do T, v petek 17. novembra pa bolniki z začetnicami U do Ž.

Od 18. do 27. novembra bo bolniški odsek delil nakazila za sladkor za dojenčke **in bolnike,** toda le na podlagi prej predloženih zdravniških spričeval, tako da pridejo na vrsto v soboto 18. novembra upravičenci z začetnicami A do Č, v ponedeljek 20. novembra z začetnicami D do H, v torek 21. novembra z začetnicami I do K, v sredo 22. novembra z začetnicami L do O, v četrtek 23. novembra z začetnicama O in P, v petek 24. novembra z začetnicama R in S v soboto 25. novembra z začetnicami Š do U, v ponedeljek 27. novembra pa upravičenci z začetnicami V do Ž.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne dodatke za strežniško osebje naj pošljejo po nakazila od 1. do 10. novembra popoldne.

Bolniki, ki dobivajo bolniške dodatke, naj prineso s seboj živilsko nakaznico za mesec november. Bolniških nakazil brez predložitve živilskih nakaznic urad ne bo izdajal.

Zdravniška spričevala za pridobitev bolniškega nakazila je treba mestnemu fizikatu predložiti od 1. do 20. v mesecu.

Upravičenci, ki po predloženem zdravniškem spričevalu dobe prvič bolniško nakazilo, naj se z njim zglase pri Prevodu v sobi št. 12 v II. nadstropju na Novem trgu št. 4 zaradi potrditve trgovca.

Bolniški odsek opozarja, da bo bolniška nakazila delil strogo po tem razporedu. Zamudnikom ki bi prišli izven tega razporeda, urad ne bo izdajal bolniških nakazil. Če upravičenci ne bi prišli na vrsto zaradi nepričakovanega prekinjenega uradovanja, naj pridejo v urad naslednji dan od 8. do 12. ure.

Znova opozarjamo vse one upravičence, ki imajo na bolniškem nakazilu označeno diagnozo s številko 8 in 9 naj prineso v urad živilsko nakaznico za november z neodrezanimi odrezki za 100 gr maščob, a vsi oni upravičenci, ki imajo diagnozo označeno s št. 13, pa živilsko nakaznico z odrezkom za sladkor in z odrezki za 1000 do 3000 gr kruha.

Nakazilo za vino

Gostinski obrati in točilnice vina v občinah Ljubljana, Brezovica, Dobrava, Dobrunje, Ježica, Log, Polje in Rudnik, ki za mesec oktober niso nabavili vina in so povsem brez alkoholnih pijač, prejmejo v soboto, 28. oktobra, nakupnice za vermut in sicer za obrate z začetno črko J do R.

Nakupnice deli »Prevod«, Novi trg 4/III, soba 20 a.

Vermutovo vino bo prodajal veletrgovec z vinom Zupan Julij, Frankopanska 5. Kdor pride po nakupnico, mora predložiti register za točenje alkoholnih pijač dotičnega obrata.

Pravica obiskovalca gledališča ob prekinitvi filmske predstave zaradi letalskega alarma

1. Če se predstava zaradi letalskega alarma prekine, *se vstopnina ne vrača.*

Če se film *ni predvajal polno uro,* računano od pričetka predvajanja, je lastnik dolžan obiskovalcu po predložitvi vstopnice najkasneje v 3 (treh) dneh dovoliti brezplačen vstop h kaki drugi predstavi. Do določenih predstav, lastnik vstopnice *nima pravice.*

2. Če predstava zaradi letalskega alarma v celoti odpade, tedaj lahko lastnik vstopnice v 3 (treh) dneh zamenja vstopnico za drugo predstavo. V tem primeru se lahko vrne tudi vstopnina.

3. Če traja letalski alarm samo 20 (dvajset) minut, tedaj je lastnik podjetja dolžan *neprikazani del* programa, *po odmoru 10 (desetih) minut,* predvajati.

Darujte za Socialno pomoč!

Najlepše počastite spomin svojih dragih s primernim darilom za Socialno pomoč

Kronika

* **Najvišje priznanje za udeležbo v bojih iz bližine.** Reichsführer SS je sprejel v svojem posebnem vlaku 7 pripadnikov vojske in orožja SS ter jim izročil od Führerja podeljeno zaponko za boj v bližini v zlatu. Visoko odlikovanje, ki predstavlja najvišje priznanje za osebno udeležbo v več kot 50 bojih iz bližine, so prejeli: nadporočnik Franz Thelen, polkovni adjutant v neki oklopniški diviziji, Obersturmführer Heinz Macher, bataljonski poveljnik v SS oklopniškogrenadirskem polku »Deutschland« SS oklopniške divizije »Das Reich«, poročnik Ernst Schlosser, vodja kompanije v neki oklopniški diviziji, podčastnik Adan Schaub, Gruppenführer v neki oklopniški diviziji, podčastnik Walter Kray, Gruppenführer v neki oklopniški diviziji, podčastnik Heind Rudolph, Gruppenführer v neki oklopniški diviziji ter podnarednik Georg Felsher, kurir v neki oklopniški diviziji.

* **Prostovoljne prijave v nemško ljudsko vojsko.** Poročila iz vsega Reicha pravijo, da so bile prostovoljne prijave v nemško ljudsko vojsko izredno številne. Govore o pravem navalu prostovoljcev na prijavne urade. V Berlinu se je javilo več sto tisoč oseb. Poročila kažejo, da se ne javljajo le vpoklicani letnici, temveč tudi mlajši in starejši.

* **Požrtvovalen strojevodja.** Polno natovorjen osebni vlak je v nedeljo iztiril pred postajo Obidos v srednji Portugalski. 15 oseb je bilo ranjenih. Strojevodja je umrl, ker ni hotel zapustiti svojega mesta ter je tako z žrtvovanjem življenja preprečil še večjo nesrečo.

* **Grozdje na Moravskem je dozorelo.** V vrtovih okoli Olomuca so v sedanji vojni mnogi hišni lastniki in vrtninarji posadili trto, ki je letos izredno lepo obrodila. Trsje je bilo obloženo z grozdjem, ki je docela dozorelo in vsebuje precej sladkorja. To so same preizkušene južnomoravske trte, ki dobro uspevajo tudi v Hani.

* **Upravna zmešnjava v Ameriki.** Rooseveltovo upravno zmešnjavo označuje zajedljiv dovtip, ki kroži po vesti washingtonskega dopisnika »Daily Maila« po Zedinjenih državah. Washington, pravijo, je edina norišnica na svetu, kjer imajo norci upravo v svojih rokah.

Iz Ljubljane

u— **Nov grob.** Za vedno je zapustila svojce gospa Ivana **Nered.** K večnemu počitku jo bodo spremili v petek ob 15. iz kapele sv. Marije na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Užaloščenim sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Maša zadušnica** za blagopokojno gospo Cirilo Greif-Schiffrer bo ob obletnici njene smrti v petek, 27. oktobra ob pol 8. uri v frančiškanski cerkvi pri oltarju Marije pomagaj.

u— **Diploma.** Na tehniški fakulteti tukajšnje univerze je diplomiral za elektroinženjerja g. Murašov Vadim. Mlademu inženjerju čestitamo!

u— **Električna cestna železnica** bo zaradi praznikov mrtvih ojačila promet k Sv. Križu tako, da bo v nedeljo in torek 29. in 31. oktobra tudi proga 4 popoldne z Viča vozila k Sv. Križu. Na praznik Vseh svetih bo ta proga ves dan vozila na pokopališče, na dan Vernih duš pa zopet samo popoldne ob času, kadar bo in kolikor bo na razpolago električni tok za promet cestne železnice. Seveda bo pa te dni vozila tudi proga 2 iz Most skozi mesto na pokopališče, kolikor bo pač mogoče.

u— **Na naslov gledališke uprave** smo prejeli naslednje vrstice s prošnjo za objavo: Uprava gledališča je razglasila, da bo začetek predstav zaradi morebitnih alarmov ob 17., ker so bile nekatere predstave »v zadnji tretjini« prekinjene. Človek ima občutek, da misli uprava poudariti, da se je to zgodilo tik pred koncem in da jih najbrž ne bodo ponavljali. V resnici sta bili predstavi za Premierski abonma prekinjeni v drugem dejanju, Mignon celo prej kot v polovici opere. Prosimo vodstvo gledališča, da upošteva in vsaj izpadli del predstave nadoknadi.

u— **Vodnikova pratika 1945** bo — kakor smo to pri tej naši ljudski čitanki že navajeni — — tudi letos prinesla poleg obširnega praktikarskega gradiva mnogo zanimivih, poučnih in zabavnih člankov, ki so jih ilustrirali priznani slikarji.

u— **Društvu slepih so darovali** v počastitev spomina blagopokojne ge. Kristine Rehar-Frisch vsi najemniki hiše na Marijinem trgu št. 3 skupno 900 lir; »Združene opekarne d. d. v Ljubljani namesto venca na grob blagopok. g. Ivana Ogorelca 500 lir: družina Colarič Matjan pa 300 lir v počastitev spomina istega. Vsem darovalcem izreka odbor najtoplejšo zahvalo.

u— **Vabljeni ste,** da si ogledate razstavo slikarja Šušteršiča v »Galeriji Obersnel«, Gosposvetska cesta št. 3. Razstavljenih je okoli štirideset slik, pokrajinskih motivov s Fužin.

u— **Obvestila Slovenskega Rdečega križa.** V poizvedovalnem oddelku, Marijin trg 5, naj se zglase sledeče osebe ali njih svojci: Zajc Josip, Vessely Franjo, Atanaskovič Vladislav (svojci) Bačar Jakob (svojci), Ferjančič Erna (svojci), Petkovič Mirko, Plisič Josip.

u— **Za stare in onemogle Ljubljančane** v mestnem zavetišču v Japljevi ulici 2 so **Združene opekarne** na Miklošičevi c. 15 podarile 500 lir namesto venca na krsto g. Ivana Ogorelca. Mestno županstvo izreka podjetju najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— **Nesreče.** Iz Stične so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 53 letno posestnico Terezijo Struna, ki je padla na dvorišču in si zlomila desnico. 26 letnega delavca Adolfa Juga z Rakeka je konj brcnil v trebuh. Desnico si je porezal s šipo 43 letni delavec v tovarni Bonač Jože Pavlič. 32 letni mesar Franc Zabukovec iz Ljubljane ima ranjeno levico, ki si jo je poškodoval pri delu. 50 letnega Janeza Zavodnika, posestnika iz Slivnice, je konj brcnil v desno nogo. Pri cirkularki si je porezal prste na desnici 47 letni delavec Franc Rus iz Ljubljane. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— **Pisalne stroje,** dobro ohranjene, boljše znamke, kupi takoj po najvišji dnevni ceni tvrdka Everest, Prešernova ulica št. 44.

u— **Pediker Aubelj** nadalje sprejema stranke v kopališču Okrožnega urada.

u— **FORMICOT PASTILE ZA DEZINFEKCIJO UST IN GRLA** dobite v lekarnah.

Iz Novega mesta

Šip primanjkuje. Še danes zija mnogo praznih oken na cesto in ulico. Lastniki hiš, ki si niso mogli pravočasno nabaviti šipe, so okna zabili z deskami ali z lepenko. Ako šipe ne bodo pravočasno dospele, bo v stanovanjih s prihajajočo zimo občutno hladno. Za nabavo šip se mora vložiti prošnja na tukajšnje okrajno glavarstvo, nakar komisija ugotovi dejansko potrebo in izda dovoljenje za nabavo.

Ajdo so poželi. Letina je srednja. Ko je bila ajda v najlepšem cvetju, jo je ostalo mnogo zaradi deževja neoprašene in temu primeren je tudi pridelek. Iz ostalih krajev še ni točnih podatkov o letini. Kaže pa, da je povsod precej podobno kot v novomeški okolici.

Sadje na trgu. Sadja, in to prav lepega, je dovolj naprodaj. Zelo lepe hruške so po 16 lir, jabolka 14—16 lir, breskve od 20 do 24 lir. Precej je tudi grozdja po 30 lir — vse za kilogram. Cene so pa — posebno za državne nameščence — še vedno previsoke.

Svinjski trg. Na dvorišču gostilne Košak, kjer se sedaj vrši trgovanje s prašiči, se je zadnjič zbralo precej voznikov iz Škocjana in Št. Jerneja, ki so pripeljali okoli 300 prakičkov razne velikosti. Kupčija je bila precej živahna. Cene so bile okoli devetih naslednje: šesttedenski prašički okoli 700 lir, devettedenski do 900 lir, enajsttedenski do 1300 lir, štirimesečni 2800 lir. Osemmesečni so bili okoli enajstih 3400 lir. Debelejšim je bila cena 65—70 lir kg žive teže. Po 11. uri so cene nekoliko popustile.

Z Gorenjskega

O kmečki proizvodnji so govorili te dni v Celovcu, kamor je sklical okrožni voditelj kmetov Huber vse podrejene činitelje ter volitelje zavodov za prehrano. Vodja oddelka Kaufmann je ob tej priliki podal pregled o stanju prehrane v vseh panogah. Letošnja letina je dala zadovoljive rezultate, kljub temu pa je treba uvesti najstrožja merila in šteditи z vsemi živili. Posebnih želj posameznikov naj mogoče več upoševati, Proizvodniki morajo tudi v bodoče napeti vse svoje moči, da ne nastane upadek v produkciji. Na koncu so bila podana poročila o preskrbi prebivalstva z oblačili, tvorivi, obuvalom, železom itd. Oblasti bodo podvzele vse potrebne ukrepe, da bo prebivalstvo preskrbljeno tudi s posodjem, vrvarskimi izdelki in s predmeti, ki so zlasti potrebni pri živinoreji.

Odlikovana železničarja. Na Jesenicah sta bila za zasluge ki sta si jih stekla v teku sedanje vojne, odlikovana dva železničarja z vojnim križcem za zasluge I. razreda z meči. Odlikovanje je podelil železničarjem oddelni predstojnik Preitner iz Beljaka.

Srebrno poroko sta obhajala v Špitalu ob Dravi ondotni okrožni vodja Smölnig in njegova žena.

V Celovcu so umrli: Karolina Gärtnerjeva, vdova po delavcu, stara 75 let; bivša kuharica Terezija Klementova, stara 77 let; 20letna tajnica Ana Dermucova ter 40letna frizerka Leopoldina Riegerjeva. Z beljaškega področja javljajo, da sta tamkaj umrla kleparski vajenec Janez Stupica in 68letni upokojenec France Kandut.

S Štajerskega

V Trbovljah so počastili stoletnico rojstva Friedricha Nietzscheja s posebno prireditvijo, na kateri je govoril o Nietzscheju in njegovi filozofiji Werner Schultz.

Bolgarski vrtnarji za nemški Rdeči križ. Pri vodstvu graškega okrožja se je te dni zglasilo odposlanstvo bolgarskih vrtnarjev ter izročilo v imenu 46 v graški okolici živečih bolgarskih vrtnarjev 11.750 mark za nemški Rdeči križ.

Pred 100 leti je stekla železnica na progi od Mürzzuschlaga do Gradca, ki gre z Dunaja preko Gradca, Maribora in Ljubljane v Trst. Dne 20. junija 1841 je bila železniška proga otvorjena za promet z Dunaja do Dunajskega Novega mesta, nadaljnji del je bil izročen prometu dne 24. oktobra 1841, nato je sledil podaljšek železnice do Glognitza, ki je bil izročen prometu 5. maja 1842. Dne 20. oktobra 1844 pa je stekel prvi železniški vlak iz Mürzzuschlaga v Bruck ob Muri in naprej do Gradca.

V Savinjski dolini so pospravili krompirjevo letino. Pri delu je marljivo pomagala tudi šolska mladina s svojimi učitelji.

Opeklinam je podlegla pri kuhanju živalske krme 36 letna dninarica Ana Majerjeva. Bila je tako neprevidna, da se je približala pečici z odprtimi vrati. Plamen je objel njeno obleko in poškodbe, ki jih je dobila, so bile tako hude, da jim je pozneje na graški kliniki podlegla.

Iz Trsta

Teroristični napad na Trst. Tržaški dnevnik »Deutsche Adria Zeitung« poroča v številki z dne 24. oktobra: »Včeraj so izvršila angloameriška letala teroristični napad na Trst. Znatna škoda na poslopjih je nastala zlasti v delavskih okrajih. Med civilnim prebivalstvom je obžalovati žrtve.«

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 81 letna Marija Ivančič, 81 letna Olga Biažič, Nivea Žerjal, 38 letna Ana Radin, 80-letna Ivanka Černigoj-Potok, 78 letna Elizabeta Sancin, 78 letna Jakobina Stanin-Ignuh, 92 letna Jožefina Šinigoj, 90 letni Tomaž Zadnev, 86 letna Irena Kužnič, 75-letna Terezija Dobrovec-Vižintin, 4 letni Lucijan Dežman, 46 letna Ivanka Valenčič, 65 letna Marija Pankovič vd. Sancin, 82-letna Marija Golob vd. Anzelin, 72 letna Rozalija Jug vd. Štrukelj, 42 letna Lavra Postojna-Gabin.

Podlegel je za poškodbami, ki jih je povzročilo zastrupljenje, 83letni kmetovalec Ivan Loveršič iz Sv. Marije Magdalene Spodnje št. 285. Zdravil se je v tržaški bolnišnici.

Ponesrečenci in ponesrečenke. S številnimi poškodbami je obležala pri padcu po stopnicah 67letna Roza Baston iz Trgovske ulice 11. Mali Nevso Galetti je padel z višine 3 metrov in si poškodoval hrbtenico; njegovo stanje je zelo resno. Desno nogo si je zlomila 85letna kuharica Frančiška Strader iz ulice Farneto 36. Avto je povozil pri Poreču 32letnega Avrelija Ardesija, ki je obležal z zlomljeno levo nogo. Slična nezgoda je doletela 56letno gospodinjo Jožefino Antoniani, ki jo je povozil neki avto v Voltovi ulici. Levo nogo ima vso opečeno 9letna Lucija Breti iz Mauronerjeve ulice 6. Več poškodb je dobil pri padcu med vožnjo 47letni inž. Aldo Berlam iz Ronkove ulice 14. 13letni Ivan Laj iz Broleta 4 je padel v bližni predora sv. Vida s tramvajskega voza proge 2 in ima poškodbe na ramah ter obeh rokah. Ponesrečenci so se zatekli v glavno tržaško bolnišnico.

375 litrov olja so odnesli še neizsledeni drzni uzmoviči iz oljnega skladišča v ulici Argento 2. Lastnik Ivan Pancini je oškodovan za 5.600 lir. Tržaška policija razčiščuje zadevo.

V mesariji Marija Guere na Poljani sv. Jakoba 2 so se pojavili drzni uzmoviči ter odnesli 65 kg zaseke in 70 kg govedine. Škode je več tisoč lir.

Iz Gorice

Ljudsko gibanje. V Gorici je bilo dne 18. oktobra 5 rojstev ter 1 smrtni primer.

Dogon živine bo v torek 7. novembra v Krminu, v sredo 8. novembra v Gorici, dne 14. novembra v Romansu ob Soči, 15. nov. v Gorici, 21. novembra v Moši in 29. novembra v Gorici.

Okradena kmetica. 45letna Antonija Pušnar iz Lokavca je bila po opravkih v Gorici. V neki pekariji ji je drzen uzmovič izmaknil 5 živilskih nakaznic. Pušnarjeva je prijavila zadevo goriški policiji.

Draga pijača. 35letni Avgust Pita je stopil v neko gostilno. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je ugotovil, da mu je bilo ukradeno kolo, ki ga je bil pustil pred gostilno. Oškodovan je za več tisoč lir. Goriška policija poizveduje za tatinskim zlikovcem.

Beležnica

KOLEDAR

Petek: 27. oktobra, Frumencij.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ples s cesarjem
Kino Sloga: Sproščene roke
Kino Union: Njeno življenje
Kino Moste: Premiera.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Mr. Deu-Klanjšček Dia, Gosposvetska c. 4, Mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Zatemnitev od 17.30 do 6.10

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 27. oktobra: Zaprto.
Sobota, 28. oktobra, ob 17: **Kar hočete.** Red Sobota.
Nedelja, 29. oktobra, **ob 14: Trilgavska roža.** Izven. Mladinska predstava. Cene od 40 lir navziol.
Ob 17.30: Matiček se ženi. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Shakespeare: »Kar hočete«. Veseloigra v petih dejanjih (10 slikah). Prevedel O. Župančič. Letošnja zasedba je v glavnem nova kar je pripomoglo temu gracioznošegavemu delu do novega učinka.

Krstna predstava Skalanove drame iz sodobnega življenja »September« bo v torek 31. t. m. Dejanje prikazuje jesensko ljubezen starajoče se dame iz boljše meščanske družbe.

OPERA

Petek, 27. oktobra: Zaprto.
Sobota, 28. oktobra, ob 17: **Traviata.** Izven. Cene od 40 lir navzdol.
Nedelja, 29. oktobra, ob 17: **Clivia.** Operata. Premiera. Red Premierski.

Verdijeva »Traviata« z Vidalijevo in Čudnom bo uprizorjena jutri v soboto ob 17. uri izven abonmaja po znižanih cenah od 40 lir navzdol, na kar občinstvo posebej opozarjamo.

Sodobna opereta iz filmskega življenja je Destalova »Clivia«. Libreto: C. Amberg. V slikovito Boliguaysko pokrajino postavljeno dejanje, kjer nastopajo gauchi je živahno in razgibano. Moderna šlagerska glasba vsebuje pevne, učinkovite točke. Peli bodo: naslovno vlogo Bukovčeva, Juan Damigo — Koren, Potterton — Milčinski, Jola — Barbičeva, Lelio — M. Sancin, Caudillo — Korošec, Diaz — Humer, Valdvid — Boštjančič, filmski režiser — Frelih, filmski igralec — Brajnik, filmska igralka — Sancinova, Laya — Japljeva, 1. gaucho — Kobal, Amaconka — Golieva, Pepe Sulc — Zupan. — Kraj: V južnoameriški republiki Boliguay in okolici. — I. dejanje: Krčma na meji. II. Hotel Colon v Boliguayu. III. konferenčna soba v vojnem ministrstvu. Čas: sedanjost. Solo plešeta: Japljeva in Pogačar. Dirigent: S. Hubad. Režiser: E. Frelih. Koreograf: inž. P. Golovin. Scena inž. E. Franz. Kostumi: J. Vilfanova.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 27. OKTOBRA

7.—7.10: Poročila v nemščini. — 7.10—9.: Jutranji koncert. Vmes od 7.30—7.40: Poročila v slovenščini. 9.—9.10: Poročila v nemščini. 12.—12.30: Opoldanski koncert. 12.30 do 12.45: Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. 12.45—14.: Radijski godalni orkester vodi D. M. Šijanec. 14.—14.10: Poročila v nemščini. 14.15—15.: Glasbeno kratkočasje. 16.—17.: Prenos koncerta iz tvornice usnja »Indus«. 17.—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.15: Dobra volja na tekočem traku. 18.15—18.45: Kmečki trio. — 18.45—19.: Iz našega leposlovja — Janez Gregorin: Iz knjige »Blagoslov gora« čita Miro Gregorin. 19.—19.30: Komorni zbor. 19.30 do 19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.: Prenos branja članka ministra dr. Göbbelsa iz tednika »Das Reich«. 20.—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—20.45: »Pesem čarovnice« — melodram, zložil Maks Schillings, besedilo: Wildenbruch — igra Filharmonični orkester iz Berlina pod vodstvom skladatelja, govori Ludwig Wüllner. 20.45—21.: Glasbena medigra. 21.—22.: Pri plamenu sveče. 22.—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15 do 23.00: Malo kramljanja, malo plesanja. — Plesni orkester vodi Dušan Prevoršek.

SLOVENCI — BERITE!

DIVIZIJSKI GENERAL LEON RUPNIK

BOLJŠEVIZEM

ORODJE MEDNARODNEGA ŽIDOVSTVA

DOKUMENT PRETEKLOSTI!

General Rupnik svojim častnikom

KRAGUJEVAC 1938

KNJIGO DOBITE V VSEH ZALOŽBAH IN KNJIGARNAH

HERNATOV ROD

zgodovinski roman flamskega pisatelja Feliksa Timmermansa je izšel kot 25. zvezek zbirke »Dobre knjige«.

Timmermans je s »Hernatovim rodom« spisal eno najprijetnejših svojih knjig, delo, ki se kar iskri od podob, barv in lepot življenja in zato vsakega čitatelja takoj zagrabi in potegne za seboj. Zgodbe Hernatovega rodu se začenjajo pod Marijo Terezijo, ko brhki madžarski častnik Štefan Hernat osvaja v veseli deželi flandrski mesta in ženske, nadaljujejo se v prvi polovici 19. stoletja, ko njegova flamska potomca doživljata v vrtincih časa in v ljubezenskih pustolovščinah svojo usodo, pri čemer so posebno živo opisane prigode oslepelega barona Hernata. V tretjem delu romana spoznavamo življenje Štefanovega vnuka Ivana Karla, ki navsezadnje popolnoma obuboža. Timmermansov roman ne kaže nikjer običajne razvlečenosti povprečnih zgodovinskih romanov, marveč je poln življenja, sonca in vedrine, napet in sočen kakor zrel sad! Vsak čitatelj bo vesel te knjige.

Najlepše počastite spomin svojih dragih s primernim darilom za Socialno pomoč

Kultura

Popravek Antona Podbevška

Prejeli smo:

Uredništvo »Jutra«
v Ljubljani.

Prosim, da objavite v prvi prihodnji številki »Jutra« v smislu §§ 26—29 zakona o tisku v rubriki Zapiski k članku o Podbevškovi antologiji Slovenske lirike v Jutru 21. 10. 1944, št. 242, str. 3, peti stolpec spodaj, na istem mestu in z istimi črkami tale

Popravek:

1. Ni res, da je izšla v pravkar izišli številki Književnega razglednika založbe Ljudske knjigarne »odločna in jasna ocena« iz peresa pesnika Severina Šalija.

2. Ni res, da »sestavljalcu manjkajo za tako delo trije osnovni pogoji: kritični duh, estetski okus in objektivno gledanje«.

3. Ni res, da je Severin Šali naslovil na Podbevška »več utemeljenih vprašanj«, ki jih mora odobriti vsak literarno razgledan Slovenec, ko je pregledal Slovensko liriko.

4. Ni res, da je »kritik dobro postavil vprašanje kulture in socialne odgovornosti« sestavljalca pesniške antologije.

5. Ni res, da je opozoril na »neizpodbitne pomanjkljivosti« Podbevškove izbire.

S spoštovanjem

Anton Podbevšek

*

Čeprav popravek ni povsem v skladu z zakonom, ga priobčujemo kot človeško in kulturno zanimiv dokument.

Severin Šali:

Podbevškova »Slovenska lirika« ali problem kulturno-socialne odgovornosti

Ponatiskujemo z avtorjevim dovoljenjem iz »Knjižnega razglednika založbe Ljudske knjigarne«, oktober 1944, str. 13—14:

Anton Podbevšek, avtor futuristične pesniške zbirke »Človek z bombami«, biograf in tolmač umetnosti Jakopiča in Groharja, je izdal v svoji založbi »Sejalec« antologijo slovenske lirike. Lep tisk, lep papir, skratka čedna in prikupna (v knjigi piše: bibliofilska) izdaja. Oprema torej nikakor ni kriva, da smo v slovenski kulturi dobili tale zgoščeni paradoks: Podbevšek + in slovenska lirika. Kajti knjiga ima podnaslov — in to je važno — »Najlepše pesmi od Prešerna do najnovejšega časa«. Torej delo, katerega bi moral biti vsakdo posebno danes resnično vesel. »Najlepše slovenske pesmi...« človek bi se zjokal nad to izdajo, ki bi morala imeti pravi naslov: Za Podbevška najlepše slovenske pesmi! Če bi moral izbor naših pesnikov in vrednotenje naših pesmi, teh rahlih stvaritev slovenskega duha, priti v bolj nesrečne roke, kot so roke Antona Podbevška, bi jih le stežka našel. Kajti prireditelju in presojevalcu Podbevšku manjkajo za tako delo — knjiga priča o tem! — trije osnovni pogoji: kritični duh, estetski okus in objektivno gledanje. In napisati tak šablonsko amaterski uvod, pripraviti tak nekritični izbor danes, ko imamo vendar razvito literarno vedo, ko imamo posamezne antologije naših pesnikov, ko ima zbiralec lahko cel kup svetovalcev in ko imamo vendar že deset let strokovni uvod v liriko in izbor modernih pesnikov. (Ložar-Vodnik: Slovenska lirika), danes, pravim, izdati take vrste delo, kot je Podbevškova Slovenska lirika, je za nas kulturni škandal. Da se je avtor sam bal strokovne ocene, se vidi iz tega, ker knjige ni poslal nobeni reviji ne uredništvu naših listov, da bi jo »ocenili« kot se spodobi. Le v »Jutru« je izšlo nekaj polemičnih notic med Podbevškom in Držajem in posebej še v brošuri Držajevi »Satiri«.

Nimam ne prostora ne namena, da bi na tem mestu knjigi obširneje pretipal obisti, kar bi vsekakor zaslužila, nekaj vprašanj bi pa sestavljalcu le rad zastavil.

Torej, gospod Podbevšek!

Čemu ste napisali Uvod, če bistva pesniškega ustvarjanja ne razumete in njegov zapleteni kompleks odpravljate z romantično besedo: čustvo je vse! (Sploh je pa vaša pesniška teorija le drugače in slabše povedana vsebina Stritarjevih misli, katere slede vašemu Uvodu.) — Čemu tako banalno naštevanje vsebine pesmi (n. pr. pri Župančiču)? Čemu »blesteča« razčlemba Ellerja? (Tisto o »jasnosti« je posebno imenitno!) Kdo Vam je dal pravico, da v Uvodu — ko ste ga že napisali! — privoščite velikemu pesniku Murnu samo dve vrstici, a je še tu vmes ocenjen tudi Kette, vrstici, v katerih se je vaše lakonično kritično-literarno doživljanje pesnikov zgostilo v tole klasično ugotovitev: »Mlad, še nerazvit, je moral umreti Kettejev pesniški tovariš Josip Murn-Aleksandrov (1879—1901).« Niste našli vsaj nekaj besed za Kosovela?

Kakšen lirični duh vas je razsvetlil, da ste lahko zadeli na takole odkritje, pred katerim morajo ponižno povesiti glave naši literarni zgodovinarji, književniki in občinstvo: »Kot bo mogel vsakdo občutiti, imamo Slovenci tri velike lirike, ki še živijo: Ellerja (podčrtal jaz), Župančiča in Gradnika.« Poudarjam, da pri tem stavku nikakor ne gre več le za vaše estetsko gledanje in zaljubljenost v tega ali onega pesnika! Kdo vam je dovolil, prišteti med rajne šest živih pesnikov? (Človek bi mislil na napačno formulirani stavek, pa ne more, ker je eden od naštetih resnično mrtev — Srečko Kosovel.) — Naj bo glede Uvoda dosti. Zamolčim tudi vašo privatno izjavo, kdo je danes edini poklican soditi o slovenski liriki...

Izbor.

(Za pravilno razumevanje še enkrat poudarjam podnaslov knjigi: »Najlepše slovenske pesmi«...)

Kako si predstavljate, oziroma kako vrednotite Prešerna in Levstika? Zakaj ima Prešeren v vaši zbirki samo 8 pesmi, Levstik pa 12. Ali je Levstik po vašem merilu večji lirik ko Prešeren? Pojasnite! — Kateri nagibi, estetski, psihološki, kritični ali kakšni so vzrok, da ima Eller v knjigi največ pesmi: 22. Se pravi: 6 več kot Župančič in 14 več kot Prešeren? Ali je pravično in objektivno, da je Murn zastopan samo z 2 pesmima, Petruška pa s 7? Vprašam v imenu pesnikov in slovenske kulture: Zakaj ni v vaši zbirki »Najlepših slovenskih pesmi...« Jenka? Gregorčiča? Sardenka? Lovrenčiča? Toneta Vodnika? Vide Jerajeve? Vide Tauferjeve? Zakaj ste izpustili njih, če ste lahko sprejeli Zormana (celo 5 pesmi)? Mar mislite, da je izdajanje takih antologij samo zadeva osebne kaprice? Poklic nepoklicanih? Če ste že hoteli delati po svoji glavi, čemu, za božjo voljo, ste morali v svojo in našo sramoto napisati zveneči podnaslov: »Najlepše slovenske pesmi«? Ali ste mar pozabili, da pride taka knjiga tudi tujcu v roke in da bo po njej morda kdo pisal o slovenski liriki? Kdo vas je pooblastil popravljati Levstika? Če vam pesem ni ugajala, bi jo bili rajši izpustili. Kaj vam ugaja, je pa spet vprašanje zase! Kako opravičite tale svoj stavek: »Zame je bila odločilna le kakovost pesmi« in pa »postopal sem najbrž preširokovestno«? (V nekem smislu ste zadeli resnico.)

Se vam ni posvetilo, da ste z izdajo svoje knjige prevzeli kulturno odgovornost, katero boste morali zagovarjati pred nami in pred bodočnostjo? Se morda niste spomnili, da je vaša »Slovenska lirika« tudi vaša socialna odgovornost in da v teh bridkih dneh ne bi smeli potegniti naročnike za nos ter jim namesto žlahtnega sadu — kar bi vaša knjiga morala biti in bi tudi lahko bila (saj so vsebino pisali drugi) — ponuditi svojo, nepravo podobo slovenske lirike?

Kot nujno žrtev za vaše mrcvarjenje in samovoljno obdelovanje slovenske lirike pa zahtevamo, da se s področja, ki za vas ni primerno ne častno, lepo umaknete ter prepustite take resne stvari resnim ljudem, tistim, ki vedo, kaj je kulturna in socialna odgovornost. Kajti močno dvomim, da bi morda vi lahko doživeli svojo konverzijo, do katere vodi samo ena pot: ponižnost. Te pa, vsaj doslej, ne poznate, kar priča tale stavek v vašem Uvodu: »Malo knjig izide pri nas, kjer bi bila vsaka beseda tako pretehtana, kot je v tem cvetniku.« Hic Rhodus, hic salta!

SPORT

Novi pari na domačem turnirju

Hermes — Iztok sta glavna nasprotnika V. kola

Nič kaj zadovoljni nismo zapuščali zadnjo nedeljo igrišča SK Ljubljane, ki je bilo prizorišče najnovejšega kola domačega nagradnega turnirja v nogometu, in z nami vred je bilo razočaranih še precej onih maloštevilnih gledalcev, ki so se kljub dežju in puščobi potrudili ta dan na severni konec Ljubljane, da bi videli vsaj nekaj nogometa in sporta sploh. To pot so naše najboljše nogometne enajstorice — ne samo po lastni krivdi — glede forme — bodisi tehnične ali splošne — odpovedale na vsej črti in malo je bilo ono nedeljo na tem travniku videti takega, da bi še enkrat obnavljali spomine o tem.

Vse to so seveda v nogometnem sportu pojavi in dogodki, ki niso osamljeni niti pri nas niti drugod po svetu, in zato seveda nočemo reči, da je zaradi enega slabih dni kar koncu zapisan ves ljubljanski nogomet. Mnogo je še dobrega, nekaj je še hvalevrednega v njem in v danih okoliščinah — predvsem v ugodnejših vremenskih okoliščinah in pod bolj energično sodniško piščalko — bodo SK Ljubljana in njeni zasledovalci gotovo spet lahko nudili vsaj nekaj skromnega užitka onim izmed nogometnih prijateljev, ki so pripravljeni na vsako žrtev, samo da bi tu in tam lahko obudili nekaj spominov na nogometne čase.

Nagradno tekmovanje za Mergenthalerjeve žoge gre torej dalje, in sicer v nedeljo 29. oktobra ves dan na igrišču Hermesa. Spored je spet popoln, in sicer s VII. kolom mladinskega in V. kolom seniorskega tekmovanja. Medtem ko se bosta med mladinskimi moštvi v prvi tekmi srečala glavna tekmeca za prvo darilo, Vič in Mladika, in bo v ostalih dveh odločeno še, kdo izmed udeležencev bo prišel na tretje najboljše mesto, bodo med prvimi moštvi nastopili štirje tekmeci v naslednjih kombinacijah: Ljubljana—Žabjek in Hermes—Iztok. Da gre v prvi tekmi samo za razliko golov in ne za točke, to povesta že imeni obeh nastopajočih. Tako bo torej glavni dogodek dneva srečanje med Hermesom in Iztokom. Slednji je trenutno v vodstvu tabele, Hermežani pa so si z nedeljskim remisom in polovičnim izkupičkom v dvoboju z Ljubljano ohranili mnogo možnosti za zasedbo najvidnejšega mesta, torej povoda dovolj za zagrizeno borbo za vsako pedenjc. Tekma Hermes—Iztok bo po sedanjem položaju v tabeli morda ena najbolj odločilnih v vsem tekmovanju.

Podrobni razpored nedeljskega sporeda je naslednji:

med juniorji: ob 9 Vič—Mladika, ob 10 Hermes—Korotan in ob 11 Ljubljana—Iztok, ter

med seniorji: ob 13.45 Ljubljana—Žabjak in ob 15.15 Hermes—Iztok.

Vse tekme bodo na stadionu v Šiški, in sicer ob vsakem vremenu.

*

Iz zbora nogometnih sodnikov. Za nedeljo 29. oktobra delegiram naslednje gg. sodnike: za mladinske tekme: ob 9 Mladika—Vič g. Dorčec, ob 10 Hermes—Korotan g. Dolinar, ob 11 Ljubljana—Iztok g. Jenko Albin; za prva moštva: prvo tekmo Ljubljana—Žabjak g. Makovec in drugo Hermes—Iztok g. Kos Hinko. Vse tekme bodo na igrišču Hermesa. Poročila je treba oddati do ponedeljka ob 18.30 pri Slamiču. — Poverjenik.

Pripisi k novomeškemu pokalu

O pokalnem nogometnem tekmovanju, ki je bilo v Novem mestu zaključeno v nedeljo 15. oktobra z zmago tankovskega moštva pred topničarji in domobranci, smo naknadno prejeli še več poročil o predhodnih nastopih udeležencev tega tekmovanja, iz katerih posnemamo — ker so vendarle že nekoliko obledela — samo glavne in najzanimivejše podatke.

Novo mesto, v prvi tretjini oktobra. Ena izmed predtekem za odločitev v pokalni konkurenci je bilo tudi srečanje med moštvi domobrancev in Madžarov v sredo 4. oktobra, ki se je končalo neodločeno 1:1. Obe enajstorici sta se trudili, kolikor sta le mogli, da bi si izvojevali uspeh, toda nazadnje je ostalo pri delitvi točk. Igra je bila res lepa in morda ena najbolj dopadljivih, kar smo jih imeli priliko videti v letošnji sezoni na novomeškem igrišču.

V nedeljo 8. oktobra so se v enaki tekmi pomerili domobranci in tankovci, izmed katerih so se slednji okrepili z novim odličnim igralcem, srednjim krilcem Kasparijem, in tako postavili na teren res najmočnejše moštvo, ki ga premorejo. Med domobranci je bilo treba poslati na igrišče nekaj rezerv, ki pa so se prav tako z vso vnemo lotile težke naloge. Na igrišču je bilo nadvse razigrano, saj je občinstvo razveseljevala godba, nad njimi pa je celo krožilo letalo in pozdravljalo številen sportni zbor.

Igra je tekla v zelo napetem ozračju in živahnem tempu in vendar je trajalo precej dolgo, preden je padel prvi gol v škodo domobrancev. Žal je bil ta zgoditek lastnega izdelka, toda fantje so kmalu popravili nerodnost na pravem mestu in izid je bil spet izenačen. Iz gneče pred domačimi vrati pa se je žoga malo pred koncem spet zakotalila v domobransko mrežo in tankovci so vodili z 2:1. Medtem je začelo deževati, toda tempo igre ni prav nič popustil. Tla so bila težka in blatna in tudi žoga je postajala zmerom bolj muhasta, tako da so ostala vsa prizadevanja za spremembo razlike v številkah brez koristi.

V sredo 11. oktobra so se v nadaljevanju tekmovanja spoprijeli tankovci in topničarji. Kljub delavniku se je tudi na to tekmo zbralo precej gledalcev.

Topničarji, ki so se zdeli hitrejši od tankovcev, so sprva imeli lepše pozicije, toda tankovci so se trdo držali. Pri tem so šli celo nekoliko predaleč in iz enega izmed kazenskih strelov se je izcimil prvi gol v njihovo škodo. Tankovci so se zdaj zavedli nevarnosti in so začeli tudi sami poskušati enako na nasprotni strani. Vsi napori za izenačenje pa so minili brez haska in zgodilo se je celo, da so topničarji še drugič zadeli v mrežo. Zdaj šele so se tankovci zavedli vse velike nevarnosti in res so kmalu zatem znižali razliko na 2:1. Po odmoru so prav oni tudi prevzeli glavno besedo, zadeli pa so na krepko obrambo — in sreča jim tudi ni bila mila — tako da vsi poskusi za izenačenje do konca igre niso rodili uspeha.

*

(O zaključni tekmi tega tekmovanja in o dokončni razvrstitvi posameznih udeležencev smo objavili novejše poročilo že v eni prejšnjih številk našega lista. Op. ur.)

Važno opozorilo

vsem nogometnim klubom

Danes ob 15. naj pošljejo vsi ljubljanski nogometni klubi svoje najboljše juniorje rojene leta 1926 in mlajše na igrišče Hermesa. Sestavljena bo reprezentativna enajstorica, ki bo imela nekaj treningov za nekaj gostovanj onstran meje. Od kluba določeni juniorji naj prinesejo s seboj vso spodnjo opremo in črne hlačke. Javijo naj se zveznemu kapetanu.

*

SD Iztok. Drevi ob 19. strogo obvezen sestanek I. moštva v gostilni Lovšin v Gradišču. Načelnik.

MALI OGLASI

Kdor išče službo, plača za vsako besedo L 0.50, najmanjši znesek za te oglase je L 10.— Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 2.—, za vse druge oglase L 1.— za besedo, vendar pa plačajo posredovalci L 1.50 za besedo. Najmanjši iznos za te oglase je L 15.—

Za vsak oglas je treba plačati drž. in prov. takso L 0.60, za dajanje naslova ali šifre pa L 2.—

Zaslužek

VEČ RAZNAŠALCEV potrebujemo. Zaslužek stalen, nagrada po dogovoru. Javiti se vsak dan med 8. in 12. ter 15. in 16. uro v Beethovnovi ulici št. 4-III. desno. 28474-3

INSTRUIRAM vse predmete klasične gimnazije razen matematike za višje razrede. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Abiturient odličnjak«. 27816-3

Službe išče

MLAJŠE DEKLE ki ima veselje za priučitev v gospodinjstvu, takoj sprejmemo za pol dneva ali za ves dan k mirni družini. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Veselje«. 28483-1

Vajenci-ke

VAJENCA in delavca za sobolikarsko in pleskarsko obrt, takoj sprejme Josip Marn, Wolfova ul. 12. 28432-1a

2 ČEVLJ. VAJENCA sprejmem. Brodnik, — Rimska 21. 28471-44

VAJENCA za špecerijsko trgovino sprejmem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28512-44

VAJENCA za trgovino z železnino s predpisano predizobrazbo takoj sprejmem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26520-44

Službo dobi

SLUGO poštenega, za trgovino in tricikel, sprejmem. — Naslov v ogl. odd. Jutra. 28417-1a

MLADO DEKLE snažno, za kavarniško kuhinjo iščemo za takoj od 1. do 9. ure zvečer. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28457-1a

POSTREŽNICO za dopoldanske ure — sprejmem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28430-1a

ŽENSKO MOČ delno za trgovino in gospodinjstvo, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva«. 28556-1a

IŠČEMO ZA NAKUP ALI V NAJEM:

10 PREVESNIH VOZIČKOV,
5 DESNIH KRETNIC,
5 LEVIH KRETNIC,
10 KROŽNIH PLOŠČ v širini 60 cm.

Ponudbe na:

ORGANIZACJA TODT
OBL. KRAIN, LJUBLJANA — univerza

HLAPCA H KONJU in za vsa domača dela, sprejme hotel Štrukelj. 28560-1a

DELAVKO pridno in pošteno — sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Celodnevno«. 28557-1a

Prodam

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv, z okroglim čolničkom, v brezhibnem stanju, ugodno prodam. Nova trgovina, Dunajska 36. (nasproti Gospodarske zveze). 28411-6

KRZNEN PLAŠČ damski, za srednjo postavo ugodno prodam. Na ogled iz prijaznosti v trgovini »Aida« — Dunajska c. 12. 28394-6

BICIKEL za trgovino, s prtljažnikom spredaj, 2 brzini — prodam. Škafar Peter, Rimska cesta. Boršnikov trg. 28380-6

RIBIŠKO PALICO fino, lahko, šplšano. — prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28438-6

SKUNKS rjav in naravni lisičji muf, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28453-6

PREŠITE ODEJE krasne nove, svilene,— prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 28452-6

DAMSKE ČEVLJE št. 36, nove, predvojne, ter nošene št. 35 prodam. Viška 55, pri Maliču. 28451-6

DAMSKI PLAŠČ iz volnenega črnega blaga s krznom, dobro ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28450-6

PSIHO moderno in lep jeseniški kostum s krznom, poceni prodam ali zamenjam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28449-6

ROČNI VOZ z dira prodam. Kolodvorska 23. 28447-6

KUTNE. HRUŠKE jabolka in sadni kis zamenjam za drobni krompir, a riževo zdrobljenko kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28446-6

DAMSKO KOLO krem. z ravnimi cevmi, proda mehanik Ambrož, Dunajska c. 71. 28455-6

MOŠKO KOLO črno, štrapacno, poceni proda mehanik Ambrož, Dunajska c. 71. 28454-6

MOŠKI BICIKEL znamke Steyer, v brezhibnem stanju z dinamo in reflektorjem, z dobrimi gumami, prodam. Rimska c. 13, levo. 28436-6

MOŠKO PELERINO novo, črno, predvojno blago, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. Ogled dopoldne. 28433-6

KUH. OPRAVO novo, moderno in komfortno, še ne pleskano, prodam. Ogled med 13. in 14. uro. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28431-6

PISALNI STROJ Underwood, skoraj nov, prodam. Simandl, Dvorakova 3. 28432-6

ZIMSKO SUKNJO dobro ohranjeno, moško krombi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28478-6

DAMSKO KOLO kot novo prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28477-6

KOKOŠI JARČKE in race, stare 5 mesecev ki bodo nesle po boži, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28473-6

PLIŠASTI PLAŠČ črn, prodam za 2000 lir. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28501-6

ŽENSKE ČEVLJE št. 38, moderne, ter nekaj moške obleke, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28500-6

PISALNI STROJ znamke Adler, ugodno prodam. Pojasne se v ogl. odd. Jutra. 28499-6

KRZNENI KEP (sealj), damski usnjeni površ. prodam ali zamenjam za sadje. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28493-6

COPATE otroške, visoke, domače izdelave, št. 28-33, več parov, prodam. Sluga,— Videmska ul. 7-I, Šiška pri novi cerkvi. 28487-6

ŠKORNJE nerabljene št. 43.5, zimsko suknjo, predvojno, za 10 do 15 letnega, zamenjam. Slaščičarna Morela, Jurčka. 28486-6

RJUHE prodam in zamenjam 2 para deških čevljev (1 par gojzerjev št. 34 1 par visokih čevljev št. 35) za par močnih gojzerjev št. 37-38. Cesta na Rožnik 5-II. 28505-6

MOŠKI PLAŠČ in razno moško obleko iz predvojnega blaga — prodam. Istotam prodam škornje in čevlje št. 42. Trnovski pristan 38. 28510-6

ROČNI VOZIČEK 300 kg nosilnosti, prodam. Ob Ljubljanici št. 69. 28476-6

KUH. KREDENCO ali kompletno opremo, moderno, pleskano ali ne pleskano, prodam. Svetek, Karlovška c. 1. 28513-6

BATIST ŠIFON 30 cm širok, predvojno blago, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28405-6

RADIO 5+1, moderna kaseta, nov, prodam. Ogled od 12 do 15. ure. Kladezna 13. 28524-6

BLAGO dobro, predvojno, za površnik ali damski plašč prodam. Florijanska 27, II. nadstr. Rogelj (4000 lir). 28522-6

ŠIVALNI STROJ Singer, starejše znamke prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 28521-6

6 MOŠKIH SRAJC in hlač triko »Maco« predvojnih, novih ter blago za par srajc, črtasto in za damski plašč prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 28519-6

PISALNI STROJ »Royal« v kovčku, prodam. Na ogled v gostilni »Pri lovcu«, Rimska c. 24. 28518-6

POHIŠTVO kompletno kuhinjo in kompl. spalnico, v dobrem stanju, prodam.— Podlimbarska ul. 43. 28561-6

MOŠKE MAJE in sp. hlače, nove, predvojne, triko, ter damsko volneno jopo, dobro ohranjeno za manjšo postavo, prodam. Zeljarska 11-I., Kolezija. 28516-6

SPALNICO kompletno, takoj prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28527-6

GLASOVIR dobro ohranjen, v brezhibnem stanju, zaradi selitve zelo ugodno prodam. Mestni trg 3-II., od 8. do 10. in od 4. do 6. ure. 28538-6

SERVIS za črno kavo za 6 oseb, še nerabljen, prodam.— Naslov v ogl. odd. Jutra. 28537-6

KOLO znamke Adler, z novimi pnevmatikami, prodam. Kolodvorska 22. Informacije pri vratarju. 28540-6

2 SVILENI RUTI naglavni, novi, predvojno blago, temni, prodam ali zamenjam. Cibašek Mara, Koleziška ul. 19-II. nadstr. Trnovo. 28551-6

HARMONIKO »Slovenka«, diatonično, s 6 poltoni, prvovrstno, prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 28550-6

DAMSKI PLAŠČ temnomoder popolnoma nov, žensko krilo in kovčeg, prodam. Ogled: Gajeva 9, vrata 4. 28546-6

BLAGO za damski plašč in za moško športno obleko— prodam. Vprašati Rimska c. 9-II., vrata 16. 28543-6

2 LONČENI PEČI ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28555-6

MOŠKO BLAGO za dobro zimsko obleko prodam. Florijanska 40, spodaj. 28554-6

Kupim

ZOPET KUPUJEMO škatle od »Mamaca« mleka. B. Gužtin, Vodnikov trg 2. 1426-7

RJUHE IN KAPNE kupim. Plačam po današnji ceni. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28427-7

PISALNE STROJE dobro ohranjene, boljše znamke kupi takoj po najvišji dnevni ceni — tvrdka Everest, Prešernova ul. 44. 27803-7

ZNAMKE predvsem evropske, kupim. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Evropa«. 27000-7

LJUBLJ. ZVON posamezne letnike od l. 1881—1917 ter 1933—1940 iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zbiratelj«. 27001-7

PREPROGO kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perzer«. 28458-7

ŠKORNJE št. 43, kupim. Plačam tudi s krompirjem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28481-7

KLAVIR ozir. pianino, dobro ohranjen, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Glasba«. 28502-7

PISARN. OPREMO 2 pisalni mizi omaro, garnituro in stole, kupim. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Pisarna«. 28494-7

LONEC emajliran za 15 do 20 l kupim ali zamenjam.— Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lonec«. 28485-7

RADIO dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam takoj 8000«. 28484-7

DAMSKO KOLO in šivalni stroj, kupim. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Takoj«. 28559-7

KRZNEN PLAŠČ boljši, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opis«. 28558-7

SLAMOREZNICO ročno, v dobrem stanju kupim. Ponudbe na naslov: Jože Škof, Dobrova 61, pri Ljubljani. 28536-7

PREPROGO bosansko in dva predpostelnika, novo ali malo rabljeno, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28552-7

OTROŠKE GOJZARJE št. 29-30, nove ali malo rabljene, kupim takoj.— Naslov v ogl. odd. Jutra. 28549-7

GONILNI JERMEN 6 mx8 cm in sadni mlin kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gonilni jermen«. 28553-7

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO sončno, s souporabo kopalnice, oddam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28475-23

OPREMLJ. SOBO s souporabo kopalnice v središču, oddam boljšemu gospodu. Naslov v ogl. odd. Jutra. 28448-23a

Sobe išče

OPREMLJ. SOBO s posebnim vhodom v centru išče za takoj ali s 15. novembrom miren gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »400 lir mesečno«. 28541-23a

OPREMLJ. SOBO išče s 1. ali 15. novembrom solíden gospod — najraje na Kodeljevem, na Poljanah ali Kjerkoli. Plačam tudi v naravi. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Skromen«. 28503-23a

Razno

ČRNO TORBICO majhno, z dokumenti, sem izgubila 23. t. m. okrog pol 5 ure v tramvaju na poti od bolnišnice do magistrata. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne proti nagradi, ki bo presegala vrednost denarja v torbici. Sv. Jakoba trg 5. 28490-37

DENARNICO s 300 lirami je izgubila v torek popoldne siromašna postrežnica, verjetno v tramvajskem vozu št. 2. Pošten najditelj naj jo proti nagradi vrne v ogl. odd. Jutra. 28495-37

PSIČEK foksterier, bel, z rjavka stimi ušesi, s črno liso na gobčku in pri repu, se je izgubil. Sliši na ime Miki. Najditelj naj ga proti nagradi vrne na Vodnikovi 89. 28504-37

UBOGA VDOVA z otroki je na poti s kolodvora okoli 18. ure izgubila v Komenskega ul. rjavo torbico z listnico z osebno izkaznico in dovoljenjem. Zelo lepo prosi najditelja, naj jo vrne proti nagradi na naslov, ki je razviden z dokumentov. 28523-37

1960 LIR NAGRADE dam onemu, ki izsledi ukradeno kolo, črno. Dikvator tipa št. 38106.— Evid. št. 194598. Mežnaršič Jernej, Smartinska c. 44. 28534-37

ČRNO AKTOVKO sem izgubil na Dunajski (Tyrševi) cesti. Prosim najditelja, naj jo vrne v Lavričevi ulici 9-II.— Bežigrad. 28535-37

ZLATO ZAPONKO sem našla na poti proti Čadu. Dobi se: Bleiweisova 50-II. levo, med 13. in 14. uro. 28479-37

OSEBA, ki je vzela aktovko 25. t. m. zvečer z ograje v Brankovi 3. z vsemi šolskimi knjigami za 3. raz red meš. šole in zlato penkalo je dobro znana, ker je bila opazovana z okna. Naproša se lepo, da vrne nazaj na isto mesto. 28532-37

LISTNICO z denarjem in dokumenti sem izgubila na cestni železnici. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne v ogl. odd. Jutra. 28531-37

OSEBO, ki je na pokopališču v vrsti št. 15 s silo vdrla v trdo zaklenjeno železno luč in si prisvojila 1 posebno, kvadratno črno baterijo z žarnico, pozivam, da jo takoj vrne v cvetličarno Šimenc. Oseba je poznana, ker je bila opažena, sicer bo imela nepotrebna pota. 28545-37

OPOZARJAM pred nakupom 1 posebne črne kvadratne baterije, ker je bila ukradena iz trdo zaklenjene lučke na pokopališču. 28544-37

Dvignite dospele ponudbe

v oglasnem oddelku

A.S. 400, Astrahan, Balonski. Cena zmerna. Celodnevna služba. Čista. Da boš bolj pameten.— Družinske razmere. Dobro blago. Dobro plačam. Dekle z dežele. Dekle— poštenje. Delavna. Deželi. Dober hubertus. Delo. Dijakinja. Dvosob. no. Dežni plašč. Deške čevlje. Dobra moč. Dan tudi protivrednost. Dober gospodar. Električni mlin. Filatelist. Godovno darilo. Gospa 23. Golenice. Hitra. Jankica žametna. Izurjena. Kuharica. KDC 1944. Kostum. Krasna bodočnost. Ljubljana 24 let. Lep voziček. Lastno perilo. Ljubljana. Lajbelček žametov. Miren železničar. Moško in žensko kolo. Mešano zrno. Mizarski pomočnik. Mornar. Mlaj ša. Muf. Medvode. Ne črna. November. Na deželi. Osamljena. Odkupnina. Ovčja volna. Obojestransko razumevanje. Osamljen. Plačam dobro. Pridna mirna. Prvi november. Prazno sobo.— Pianino. Projektor 9.5. Preproga. Posest 2500 kv. m. Pošteno dekle. Postrežnica. Pošteno. Presno. Prijeten dom. Pdh. Pripravno za vrtnarja. P.P.. Priložnost. Poštena in snažna. Radio. Rozman. Srednjih let. Singer. Stalno delo. Suho stanovanje. Srečа. Samo stojna. Starejša hišnica. Srečen dom. Skrb za delo. Spajalka. Skladiščnika. Siguren uspeh. Srečna bodočnost. Specialen. Sivilja. Trenirke.— Takoj. Točnost. Takojšnja selitev. Tricikel. Tihožitje. Upokojenka. Učenka. Vesten. Velik promet. Varčna. Varčna kuharica. Veselje. Vse skoraj novo. Vestna in pridna. Vajena otrok. Volna. Vestektor. Zaseb. na knjižnica. Zamenjava center 13. Zimski plašč. Zvestoba. Zvečer. Za takoj. Za kuhati. Za dvosobno. — Zadovoljen boš. Živalska krma. Železna blagajna. št. 3. 550. 6666. 160. 8000. 2500. 20.000. 250. 41. 250 lir. 293. 45.

KINO UNION Telefon 22-21

Ljubezenski roman kmetskega dekleta — Sijajna filmska umetnina s slovito **Paulo Wessely**

NJENO ŽIVLJENJE

Predstave ob 16. in 19.15 uri

KINO SLOGA Tel. 27-30

Usodepolna ljubezen v filmu

SPROŠČENE ROKE

B. Horney, O. Tschechowa, C. Raddatz

Predstave danes ob 16. in 19., jutri v soboto ob 15., 17. in 19. uri

KINO MATICA Telefon 22-41

Temperamentna Marika Rökk in Wolf Albach Retty v zabavnem filmu

PLES S CESARJEM

Predstave ob 16. in 19. uri

DELAVCE

SPOSOBNE za izdelavo drv,

sprejme

Ravnateljstvo drž. gozdov,

LJUBLJANA, Puccinijeva ulica štev. 9

(palača Pokrajinske hranilnice)

Prav dober zaslužek v akordu! Razne ugodnosti: dodatna karta za najtežje delavce, delno plačilo z drvmi i. t. .

✝

Umrla nam je po težki bolezni naša ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Viktorija Krese

poštna uradnica

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto 28. t. m. ob ½3. uri popoldne z žal. kapele sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Ljubljana, 26. oktobra 1944.

Žalujoči:

MARIJA in FRANC, starši;
KRISTINA in ANA, sestri
in ostalo sorodstvo

✝

Dotrpela je, previdena s tolažili sv. vere, naša nadvse ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Josipina Javornik

Blago pokojnico položimo v začasni grob v soboto 28. t. m. ob 9. uri dopoldne z Žal, kapele sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Žalna, Grosuplje, dne 26. oktobra 1944.

Globoko žalujoči:

Joško in Staš Javornik, brata; Ana Vehovec, Mara Košak, Poldi Košak, sestre; Tončka Javornik, svakinja; Franc Košak, svak;
vsi vnuki in vnukinje.

✝

Umrla je ljubljena žena in mama, gospa

IVANA NERED

Pogreb bo v petek 27. t. m. ob 3. uri popoldne z Žal, kapele sv. Marije, k Sv. Križu.

Ljubljana, Beograd, 25. X. 1944.

ŽALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Vsem, ki ste sočustvovali z nami ob smrti našega ljubljenega očeta, deda, pradeda, gospoda

Jakoba Pezdirja

železniškega upokojenca

in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, se najtopleje zahvaljujejo

Ljubljana, 26. oktobra 1944.

žalujoče rodbine:

PEZDIR, BARLIČ, ABULNER

D. Goebeler: 22

Sestri in »on«

Roman

Cilika je nekaj trenutkov še stala in zrla na dečji dom. Martka Böckova se torej ozdravljena vrača, Martka Böckova, zaradi katere je vsa ta nesreča nastala?

Nesreča? Kako nesreča? Jezno se je zasmejala. Je mar nesreča, če spoznaš, da si se zmotila? Toda — ali sem se res zmotila? Zmotila v Ahimu? Misli so se ji zapletale bolj in bolj.

Zgoraj, v vrtni dvorani, je srečala Rozo. Sedela je pri oknu in čitala. Ko je sestra vstopila, je spustila časopis na kolena. Njen obraz je izražal posmeh: »Nu, si ga srečno odpravila, gospoda Maltena, ki je prepotoval toliko sveta? Je še ujel svoj parnik?«

»Da, ujel ga je. Zakaj si bila tako osorna proti njemu? To vendar ne gre, če se star prijatelj izza mladih let spet pokaže!«

»Ker sem mu namignila, da imam delo? Saj sem ga res imela. Profesor je telefoniral.«

»Vem, otroci so mi povedali. Martka Böckova se vrne v soboto. Radost polni belle dvore.«

»Kaj ti nisi vesela, Cilika?« Vprašanje je bilo zelo resno, toliko da ne očitajoče. »Otrok je rešen, tvoj Ahim ga je otel. Človeško življenje, pomisli!«

Tujemu otroku ga je rešil, meni pa razdejal! Ugriznila se je v ustnice. Tega ni smela izreči, zdajle ne. Ta mirna, hladna, v sebi utrjena ženska je ne bi razumela — ta starka! Da, starka. Mar ni bila stara, saj je imela že štiri in trideset let? Kaj more človek v teh letih še vedeti o mladosti, o njenem hrepenenju in njenih željah?

»Vobče smeš biti šele zdaj ponosna na svojega Ahima,« je nadaljeval Rozin mirni ženski glas. »Heinz Jordan je dobil časnike iz Norimberka in tudi zasebna poročila. Ahimovo predavanje je zbudilo silno pozornost. Ne le Solger, tudi drugi znameniti možje so navdušeni nad njim.«

»Meni ni gospod doktor Burger nič pisal o tem.«

»Cilika, kako to praviš?«

»Kako pa naj pravim? Oh, vobče mi nehaj govoriti o tem! Venomer ti otroci in njihove otroške bolezni. Niti slišati ne maram več o njih.«

»Ne, rajši bi plezala v stolniške zvonike, Cilika, a zapomni si, človek se z majavih stopnic ne vrne vselej tako srečno, kakor izprva misli. In tisti, ki gledajo s take višave daleč v svet, se spodaj često spotaknejo ob najnavadnejši kamenček.«

»Hvala za blagohoten pouk. Ali meriš s tem na Tomaža Maltena?«

»Če se tebi tako zdi, naj velja.«

»Kar nespodobna si bila proti njemu,« je Cilika razpredala svojo nit, »še malo je manjkalo, pa bi mu bila pokazala vrata.«

»Če me je tako razumel, je kar prav. Rada se odpovem njegovim nadaljnjim obiskom.«

»Kako se človek tu vsemu odpoveduje, kar leži le malce v stran in je le malce različno od večne sive vsakdanjosti. Jaz sem mu rekla, da sva v nedeljo popoldne skoraj zmerom doma.«

»Cilika, to si storila?«

Roza je negibno obstala, kakor ukleta. Tako je stala še vedno, ko je bila sestra že davno odšla in zaprla vrata za seboj — — —

Kaj je to pomenilo? Kaj je vstajalo izza obzorja? Cilika in Tomaž Malten? Ali — to je bilo vendar nemogoče. Da, nemogoče je bilo! Rozi se je grmadilo pred očmi kakor težak hudourni oblak.

*

Med tem je sedela Cilika v svoji sobi pri oknu in zrla v mesečno noč, ki je slovesna in tiha ležala nad vrtom in vodo. V njeni duši je bilo vse kaj drugega kakor mir in tihota. Ves popoldan se je v vrtinčastih slikah znova zvrstil mimo nje, in živo je ostalo nazadnje samo nekaj: Prišel bo še, in poljubil me je, tako, kakor me ni Ahim Burger nikoli poljubil!

*

Dan je bil velik in poln dogodkov.

Ahim Burger je bil kakor omamljen. Vse okrog njega je vrelo in plalo, vse se je prelivalo v slikah in zvokih. Ploskanje, ki ga ni hotelo biti konec, roke, ki so se mu iztezale naproti in lovile njegove roke, da bi jih stisnile, moške glave, stare in sivolase, pa mlade, ki so jim oči žarele v pritrjujočem navdušenju, vsem na čelu pa mali, pametni Japonec, doktor Okito, ki je tam zunaj na daljnem vzhodu že imel položaj in sloves — ta je držal njegovo desnico kakor v primežu in je ni in ni hotel izpustiti. Glas, ki je v čudno polomljeni nemščini spet in spet ponavljal: Morate priti, doktor Burger. Morate priti, doktor Burger. Morate priti k nam — zgraditi bolnišnico, voditi za otroke veliko delo, delo čudovito! Morate voditi vi, prav vi. Imam nalogo, da privedem nekoga za to, vzamem vas! —

Kakor v snu je hodil po starih norimberških ulicah. V Tokio, na daljni vzhod! Tuje dežele se mu odpirajo na stežaj, ponuja se mu delo, po kakršnem je hrepenel, čeprav ni nikoli upal, da bi ga mogel tako hitro dobiti. Nič več ne biti samo pomočnik poleg nekoga drugega, pa naj bo še tako prijetno delati s Heinzom Jordanom — ampak stati na svojih lastnih nogah, razpolagati z vsemi sredstvi napredne znanosti, sredi čisto novih ljudi, v tuji okolici. Prsi so se mu širile.

Da, iz tega bo nekaj! Okito je bil ostal po seji z njim, da sta vse prerešetala. Po božiču odhod iz Neaplja, prihod na Japonsko spomladi, potrebni dogovori in pogodbe prispejo v najkrajšem času, so tako rekoč že podpisani, kajti mali doktor je imel vsa pooblastila.

Torej na pot v Nipon, v pravljično deželo! To bo nekaj za Ciliko!

Za Ciliko! Skoraj strahoma je ugotovil, da se je po nekaj dneh šele ta mah spet razločno spomnil njenega imena. V vrvežu razgibanega dela, ogledov po bolnišnicah in klinikah, predavanj in razgovorov se sicer ni bilo docela utrnilo, a vendar je bilo stopilo nekam v ozadje. Pa tudi sama je bila storila le malo ali vobče nič, da bi ga opomnila nase. Nekaj kratkih dopisnic je bilo prišlo, površnih in brez vsebine. V nobeni nič sočutja s tem, kar ga je navdajalo.

Zdaj jo je mahoma spet razločno zagledal pred seboj. Nasmejano, iskrečo se od življenja, s plavimi kodrci, vihrajočimi okrog svojeglavega čela. Z njo pojde v Tokio, v deželo cvetočih češenj, v nov, pisan svet. Kako se bo potapljala vanj s svojim življenja lačnim srcem!

V življenje dela, njegovega dela, takisto? Mu bo pomočnica in tovarišica, duša njegove duše v vsem ustvarjanju in stremljenju?

»Saj še niti ne vem, ali hočem?«

Schriftleiter • Urejuje: Davorin Ravljen — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag - Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich - Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič